

2736

133881

SUNUŞ

LEYLA İLE MECNUN ÖYKÜSÜY.
LE EDEBİYAT TARİHİMİZİ TAÇ-
LANDIRAN, YÜCE OZAN FUZU-
Lİ'NİN KUTSAL RUHUNA EN DE-
RİN SAYGILARIMLA.

SELÂHADDİN ŞAR

AĞUSTOS
1979

BAYRAMAŞIK YAYINEVİ

Fındıklıyan Han Kat: 2

Mısırçarşısı — İstanbul

Dizgi, Baskı:
YÖRÜK Matbaası
Tel : 27 06 05

BEKLENEN YAPIT

PROF. DR. BAHA ARIKAN

Tragedya yazmak kolay bir uğraş değildir. Bu türde yapıt vermek için üstün tiyatro sevgisine, çalışmaya, sabra ve derin bir şiir zevkine gereksinim vardır. Ama hepsinin başında önce tragedya yazmak için doğmak gerekir. Tiyatro yazarlarımız arasında bunca değerli isim var, Pek azı bu türe el atar. Çünkü gerçekten büyük bir özveri, derin bir feragat işidir bu..

Leylâ ile Mecnun'u okumadan önce bu yargılar içindeydim. Bunca çok özellik ve meziyeti kişiliğinde toplamak kolay değil, zamanla bu dalda da başarılı yapıtlar verenler olacak diye düşünüyordum. Ama açıkça ve göğsüm kabarak söyleyeyim ki, Selâhaddin Şar beni uyandırdı.. Eleştiri gözüyle okuduğum yapıtı çok geçmeden severek ve heyecanlanarak izledim. Öyküdeki tutarlılık ve şiirdeki derinlik aldı götürdü beni.. kendi kendime «İşte Ulusal ve Uluslararası bir eser» dedim. Türk edebiyatına girmek, ya da sahnenin gereğine yaklaşmak için yığın yığın kitaplar yazmaya neden yok, bazan bir eserle bile bu olanak var..

Yapıtın tam eleştirisini zaman yapacak.. Hiçbir kitap ilk çıktığı zaman kolayca anlaşılmaz. Daha açıkçası ün yapmamış yapıtı övmeye korkar bizim eleştirmenlerimiz.. Sonra bakarsınız kişiler, çeşitli açılardan onda kusur aramaya, onu horlamaya, bir yanını bulup yere çalmaya fırsat ararlar. Oysa gerçekler çok geçmeden ortaya çıkar. Doğru, güzel ve değerli olan kalır beride, yapılan haksız saldırıların hepsi kar gibi erir, tarih kendi öz yapısına yeni yeni taşlar oturtur, Leylâ ile Mecnun Tragedyası'nda bence Türk sahnesi için bu temel taşlardan biridir.

Şimdi biraz da eserden söz açalım:

Tragedya biçim yönünden sağlam kirişlerle birbirine bağ-

İ.. Bölümler dikkatlice dengelenmiş.. Bunlar arasında içerik yönünden de heyecanı ayakta tutacak her türlü etki düşünülmüş.. Yapıtın konusu hem dünün güzel törelerini, hem de bugünün zevkini birbirine öylesine bağlamış ki, sekiz yüz yıl önceki zamanın sorununu; bugünün sorunu gibi izleyebiliyorsunuz.. Tragedyada kahramanlarla karşıt kişiler arasındaki gerilim, beş bölüm boyunca gittikçe artıyor. Karakterler, ard-arda çıkıyor karşımıza... Mecnun'la Leylâ, çağların dâvasıyla, yani soyculukla savaşıyorlar.. Bu arada büyük aşklarını yansıtmak için içerik te, su gibi akıyor.. Evet birinci bölümü bir mit bir kahramanlık simgesi olan eserde kılıç seslerinden birden aşk nağmeleri içine dalıveriyorsunuz.. Birbirine karşıt bu olayların arasında da, akan, gittikçe coşan bir şiir, bir sevgi yağmuru sürüp gidiyor... Uzatmayalım: Leylâ ile Mecnun geçmişteki büyük adına, yüce Ozan Fuzulî'nin ortaya koyduğu üstün yapıta yakışır bir biçimde sergilenmiş.. Esere Şairin hiçbir dizesinin alınmamış olması, zülf-ü yarı incitmemek için.. Koca Fuzulî'yi yorumlamak kolay iş mi? Ama böyle bir tragedyanın yazılmasını da hiç kimse engelleyemez, tarih akıyor..

Bu yapıt Tragedya olarak yazılmıştır.. Öyküsünün sahnelenmesiyle, kişilerin doğallığıyla, heyecan ve mutlulukların yerinde, tasaların dozunu aşmadan verilmesiyle, oyundaki trüklerle, içtenliği, lirizmi ve üslubuyla tam bir Tragedya...

Oyunda mesajlar da var: Onu öteki yapıtlardan ayıran özelliklerden biri de bu.. Ölüm ve ötesi hakkında felsefe sevenler için duyulmamış haberler var. Özellikle tasavvufun ulaştığı düzey hakkında da bir fikir sahibi oluyor insan... Mecnun; o döneminin büyük platonîği'ni, mizacıyla, esprileriyle yanımaza kadar getirmek, Leylâ'ya söylediği lirik şiirin bugünkü koşullar içinde bile sevilmesini sağlamak, Mistisizmin asıl ereğini tattırmak hepsi hepsi var bu beş bölümlük oyunda...

Ben Türk Sahnesine böyle bir değerli yapıtı getirdiği için, hem de bu olgun yaşında bunu başardığı için yazarı candan kutlamak istiyorum. Bu haberi vermek ve Edebiyatımız adına bu tanımı yapmak bana gurur veriyor...

LEYLÂ İLE MECNUN ÜZERİNE..

SELÂHADDİN ŞAR

Leylâ ile Mecnun.. Öyküleri İran, Arabistan, Türkistan ve Ülkemiz yazın Tarihine geçmiş, oyunları yapılmış, ağıt ve operaları bestelenmiş, serüvenleri yüzyıllardır dilden dile, gönülden gönüle anlatılmış büyük aşkın mutsuz kişileri...

Evet, ünlü öykü doğu'lu toplumların birleşik konusu ama, hiç bir Ulus, Kanlı olayın yaşandığı çağ, geçtiği yer, ve kişileri üzerinde bugüne dek birleşememiş... Özellikle Arab tarihçileri kendi aralarında bile kesin bir yargıya varamıyorlar. Kimilerine göre Mecnun yedinci yüzyılda ölen El-Mulavvah'ın oğlu ozan KAYS'tan başkası değil.. Leylâ'da aynı aileden Al-Amiriyya'nın kızı, Kimine göre de Emevi sarayının birbirine hasım iki ailesinin çocukları.

El-Kelini'ye göre (ölm: 870) Olay sekizinci yüzyılda geçmiş, konusu da baştan-başa değişik. Kız tarafı Leylâ'nın evlenmesine razı olmayınca, Mecnun bir süre çılgın gibi yaşamış. Mervan bin Hakem bile iki genci birleştirememiş.. Ebu-Al-Asfahani bu tahminlerin hiç birine katılmaz. Ona göre, Leylâ - Mecnun salt bir öyküdür. İki ozan tarafından yazılmış, gerçek kişileri olmayan bir öykü...

İranlılar kanlı Karasevi'yi daha derinden işlemiştir. Hamsâ sahibi Gencavi (ölm: 1204) Mesnevisinde, konusu ayrı bir Leylâ-Mecnun'u dile getirir. Daha sonra da Onaltıncı yüzyılda Yüce Ozanımız Fuzulî (1485-1556) bu ünlü olayı kaleme alır. Bir söylentiye göre de, Fuzulî bu öyküde, Kerkük'te Bayat Boy'undan sevdiği bir kızla kendi arasında geçen aşkı yansıtır.

ÜLKEMİZDE LEYLÂ — MECNUN

Fuzulî'den sonra Yapıtı birçok ozan ele alır. Ruhi, Atâi, Naili, Şeyh Galip te, dizelerinde bu öyküyü yineler. Ama dünya'da hiçbir ozan bu konuda Fuzulî'nin çıktığı düzeye erişemez.

Öykü Bağdad'ın fethinden sonra yazılmıştır. Dibâçe, Münacat Tevhid, Naat, Mi'raciye gibi bölümleri içerir. Yapıt, İstanbul Üniversitesince ancak Cumhuriyet'ten sonra bilimsel biçimde ele alınır. Prof. Ali Nihat Tarlan ve arkadaşları bu konuda inceleme, çeviri ve yorumlar yayınlamış, Necmettin Halil yeni basımlarını yapmış, Sofi Huri İngilizceye çevirmiştir.

Leylâ-ile Mecnun'un halka yayılmasında hiçbir ulus Azerbaycan gibi başarılı olmamıştır. Ünlü öykü, koşuk ya da müzikli ağıtlar olarak her kez halkın gösterileri içindedir. Azerbaycan'ın ünlü ozan ve bestecisi Uzeyir Hacıbeyli, yapıtı opera haline sokmuştur. Hacıbeyli (1885-1948) Yüzyılımızın başlarında İstanbul'a gelerek yapıtı opera olarak sahneye koyar. Operanın «yüzeysel çok sesli müzikle, içinde geleneksel çalgıların bulunduğu bir orkestrayla seslendirildiğini,» sayın yazar ve eleştirmen Metin And'ın incelemelerinden öğreniyoruz. Bununla birlikte yüzyıllardan beri yazılan bu öykü, ya da gösteri metinlerinin, bugün tarihsel değerlerinden başka teknik yeterlikleri yoktur. Oyun kahramanları belirli bir kişilik göstermez. Kimi çoban kimi de on yaşlarında birer çocuk olarak güçsüz, silik ve asalaktırlar. Toplumsal yanları yoktur, hemen hepsi egemen sınıfın baskısına boyun eğenler.

BU TRAGEDYA..

Leylâ ile Mecnun öyküsü, ilk kez tragedya olarak yazıldı. Yaklaşık sekiz yüz yıldan beri yazılanlar, birer gösteri, ağıt, ya da müzikli taziye biçiminden ileriye geçmemiştir. Bu yapıtta ise, çağımız Tiyatro kurallarına yaklaşmıştır. Yapıtta, yüce ozanımız FUZULİ'den hiç bir dize, sözcük, ya da tema alınmamıştır. Bu, özellikle ozanımızın anı ve yapıtına olan bir saygının belirtisidir. Bunun gibi, öteki Leylâ-Mecnun'ların da hiç bir şiir, sözcük ve temasından aktarmaya düşülmemiştir. Tragedya'da Kişiler, ulusal yanlarıyla öne çıkarak, sevgileri, kinleri, dostluk ve düşmanlıklarıyla evrensel insanı simgeliyorlar. Kahramanlar salt bireysel aşkleriyle değil, toplum içindeki işlevleriyle de seçkinleşirler. Yapıttaki Mecnun, öncekiler gibi güçsüz, içine kapanık, bir zavallı değildir. Toplumsal yanı ağır basan, erdemli ve adaletli bir kişidir. Türkmen Bey'i olarak barışı getirmek, yönetimi halka vermek için çalışmaktadır. Leylâ ise, tüm güçsüzlüğüne karşın, soy ayırımı güden kendi beydaşlarıyla çatışmaktan kaçınmaz. Bu amaçla ölümün kucacağına atılır.

Tragedyanın dayandığı temel kavram, aşk'tır. Aşk konusu her zaman bilim ve felsefeden ayrı bir etken olarak öne çıkar. Aşk bilimin tohumu, aşk yücelmenin kanadıdır. Bu nedenle yapıtlar, sanat ürünleri ortaya konur, bu etkenle insanın en derindeki duyguları harekete geçer, entüsyon bir yerde âşık-ları gerçeğe yüzyüze getirir... Leylâ Mecnun'da yeterince bu temaya dokunulmuştur. Tragedya, ne de olsa dramatik tekniğin zorunluğu içindedir. Ona roman ya da başka bir sanat aracı ile yaklaştığınız gibi yaklaşamazsınız.. Özgürlüğünüz sınırlı, odaları belli bir yapıdasınızdır. Bu konuda Ustaların sözlerini anımsamak yeter...

Bu yapıtta kusur da bol.. Ama hemen belirtmem gerekir ki, Leylâ'yla-Mecnun'un aşkları bir kusur değil.. Yapıtın amacına uygun, plâtonik duygulanmadan, lirizm'den içtenlikten örnek getiriyor.. Her sorunun altında değinilen bir gerçek var...

Onun çağımızın aşk'ı olmadığını söyleyenler de çıkabilir. Ama unutmamalı ki, tragedyaların amacı bu değil. Yâni herşeyi çağımıza uygun yapmak gibi bir kural yok.. Hem sonra Leylâ ile Mecnun'un aşkı, rastgele bayağı bir aşk, bir kadın erkek ilişkisi değil.. Otello, Faust, Hamlet, Cyrano, Romeo - jülyet hep bireysel gibi görünen fakat aslında insanın sorunlarına bağlı birer başyapıt değil mi? Kanımızca şu gerçeği unutamamak gerek: Hiçbir fikir ürünü tekel altına alınamaz.. Kitaplıklar sahneler, milyonları bulan bu yapıtlarla dolu.. Fikir yaşamı salt bir alanda değil, her alanda ürünlerle gelişir. Bu, aynı zamanda uygar düşünce ve toplumsallığın da bir gereğidir.

K İ Ş İ L E R

MECNUN	Türkmen Beyi (Sahtuk'lardan)
LEYLÂ	MECNUN'un Sevgilisi (Katmaç'lardan)
BALKÂŞ	Ozan, Mecnun'un Baba Dostu.
BOYLA	Mecnun'un Amcaoğlu
KUTAL	Türkmen Nâibi
ENDUZ	Nâib'in kızı
AFŞİN	Mecnun'un Arkadaşı
FERŞİD	Katmaç Beyi
HAZAROĞLU	Bakube Beyi
OKBA	Katmaç'lı Komutan
DELKAK	Çardak'lı Tutsakçı
İLTERİŞ	Boyla'nın Arkadaşı
SALMAL	Katmaç Elçisi
BURDUSAR	Türkmen Kızı
SALBASAR	Katmaç'lı Ozan
BERCEK	Katmaç'lı Savaşçı
YAŞLILAR	Yargıçlar Kurulu
HAKKÂRİ BEYİ	Tutsak alıcısı
TACİRLER	Tutsak alıcıları
KADIN OYUNCU	Yalancı Leylâ
ERKEK OYUNCU	Yalancı Mecnun
TELLAL	Tutsak Satıcısı
KADINLAR	Çardak'lı
HİZMETÇİLER	Türkmen Saray'ından
ÇENGİ	Tutsak Taciri'nin Kadını.
CELLÂT	Katmaç Beyi'nin buyruğunda

ÇARDAK HALKI — BAKUBE HALKI — PAZARCILAR — KATMAÇLI SAVAŞÇILAR — TÜRKMEN ERLERİ — ÇALGICILAR — OYUNCULAR — KÖLELER — TUTSAKLAR — UŞAKLAR — İŞİKÇILAR — TÜRKMEN KIZLARI

BU KANLI KARASEVİ AĞLATISI
ONİKİNCİ YÜZYILIN İLK YARISINDA, TÜRKMEN
EGEMENLİĞİNDEKİ GÜNEY ANADOLU'DA KERKÜK
ÇARDAKLI VE BAKUBE'DE GEÇER.

HER HAKKI SAKLIDIR

Ö N D E Y İ Ş

BALKAŞ

(savaş giysileri içinde girer)

Adım Balkaş.. Eski bir savaşçıyım.. Ölümünden önce Türkmen Beyi kutlu Saltuk'un muhafızıydım, şimdi de oğlu Mecnun Han'ın ozanı... Evet bir saray ozanıyım ama gördüğünüz gibi savaş giysileri içinde... Bunun nedeni, dün yayılan bir söylenti, bir kara haber.. Kerkük'ü bir anda mateme boğan haber şu: Bey'imiz Mecnun Kerkük'e gelirken Katmaç'ların saldırısına uğramış, saldırganlar birçok Türkmen'i öldürmüş, Mecnun Han'dan da hiçbir haber yok...

Dün bu kanlı olay duyulduktan sonra Başkent'i görmeliydiniz.. Eli kılıç tutan kim varsa Saray'a koştu. Koştu ama boşuna.. Çünkü Naip, kurtarma birliğini hâlâ göndermedi. Bu durum karşısında Mecnun'un baba dostu biz, birkaç eski muhafız; daha fazla bekleyemedik, karanlık basınca gizlice Saray'dan çıktık. Arkadaşlarım Bağdat yoluna gittiler, bense Çardak'ı seçtim... Evet, tehlikelerle dolu olmasına karşın Çardak'ı... Çünkü Çardak, hem Katmaç'ların en çok uğradıkları bölge, hem de doğduğum kent benim...

Şu anda kasaba'nın yanındayım. Çardak vefasızdır, Çardak acımasızdır, hele bana hiç yar olmamıştır, ama açık konuşmam gerek yine de sevgilimdir bu yer... Ne zaman buraya gelsem tüm anılarım canlanır, gençliğimi yaşar gibi olurum.. Daha tuhafı, buradakiler de beni hep o eski günlerin Balkaş'ı, genç Balkaş gibi görürler: Öyküsü şakası bol, dövüşçü, ama hır çıkarmaktan hoşlanmayan, ne bileyim biraz filozof, biraz da sarhoş...

Sabah yakın.. Kasaba sırtın arkası. Hoşlarına gitmek için, yine eski kişiliğimde, içkici Balkaş gibi gireceğim oraya... Önce şu zırhı üzerimden atayım, sonra ilk işim, efendimi aramak olacak...

(çıkır)

BİRİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ SAHNE

(Çardak'ta Pazar Yeri)

AFŞİN

Heeey Çardak'lılar bana bakın.. Şu elimde tuttuğum kılıca bakın.. Pazarın en değerli silâhı bugün bende.. Kale kapısının kervandan satın aldım, hiç biriniz benden önce göremediniz onu.

1. PAZARCI'

Ver bakayım.. (alır) Oooo, üzeri menevişli kesici yanı da dışa doğru, Türk kılıcı bu, kaç aaldın?

AFŞİN

Bir altına.. Tam üç savaşa girmiş, kabzası gümüşlü, üzerinde de Besmele yazılı.

2. PAZARCI

(alır)

Bir altın önemli değil.. Ona sahip olanın bir de atı olmalı, şöyle ayağı sekili kız gibi bir at.. (verir)

3. PAZARCI

At mı dedin? Ne yapacaksın atı be?.. Siz Çardak'lılar savaş yapmazsınızki, ata kılıca gereksinmeniz olsun.

ÇENGI

Bu da ne biçim söz? Çardak'lılar neden savaş yapamazmış?
Erkek değil misiniz siz?

3. PAZARCI

Vay sen de burada mısın tutsakçı'nın malı?

2. PAZARCI

Elbette burada.. Ben kız gibi attan söz açınca, galiba o da kızlık günlerini anımsadı?

HEPSİ

(kahkahalar)

ÇENGI

Bana bak sen nasıl Çardak'lısın? Hadi Türkmen'lerin yanına.
İkide bir Onları savunuyorsun, burada işin yok senin.

AFŞİN

Dur bakalım.. Türkmen'leri savunmasın da senin efendin gibi Katmaç'lara uşaklık mı yapsın? Şimdi bir Katmaç baskını ol-
sa, yardımımıza yine Türkmenler koşar, hepimiz onları çağırırız.

3. PAZARCI

Boşuna Türkmen'leri çağırmaya kalkmayın, bu gün pazarda bir tek Türkmen yok.

1. KADIN

Sahi mi? Demek Türkmen'ler bugün gelmeyecek? Öyleyse Katmaç'lar kesinkes saldırır.

1. PAZARCI

Türkmen'ler neden gelmeyecek anlamadık?

3. PAZARCI

Neden olacak? Katmaçlarla çarpışmaya gitmişlerdir.

1. PAZARCI

Yine mi çarpışma? Kavgayı kim başlattı acaba?

AFŞİN

Kim olacak, kesinlikle Katmaçlar.

4. PAZARCI

Hayır, Türkmenler.

AFŞİN

Ama pusu kuran Katmaç'lar.

2. PAZARCI

Bırakın şimdi Türkmen — Katmaç tartışmasını.. İstedikleri kadar çatışsınlar, birbirinin kanını döksünler, bundan biz Çardak'lılara ne?.. Burası bağımsız Oba.. Bugüne dek işlerine karışmadık, bekleriz sonunda kim üstün gelirse ona v.r.ei veririz. Hem bu çatışma bizim yüzümüzden mi çıktı? Katmaç'lar Bağdad'dan dönen Türkmen Bey'ine tuzak kurmuşlar. Kervandaki bir kızı almak istemişler.

AFŞİN

Bakın, işin aslı şu: Türkmen Bey'i Mecnun, öğrenimi bitince Kerkük'e dönmek ister. Bağdad Emiri adına bir şölen verir. Tam yola çıkacağı gece verilen bu şölenle, Mecnun Leylâ'yla karşılaşır. İki genç daha ilk görüşte çılgınca vurulurlar birbirine. Türkmen Beyi güzel Leyla'yı da yanına alarak yola çıkar. Ama Katmaçlar bunu hoş görmez. Kızı geri almak için bildiğiniz baskını düzenlerler.

ÇENGI

Leylâ'yı geri alırlar mı?

AFŞİN

Yok canım, Türkmen Beyi bu.. Dört muhafızıyla onbir Katmaç'lıyı önüne katar. Leyla bu çarpışma sürerken kaçıp Kerkük Sarayına sığınır. Mecnun düşmanlarını Katmaç sınırına kadar kovalar, ama o geceden sonra da nereye gittiği bilinmez. Türkmen Beyini bir daha gören olmaz.

1. PAZARCI

Hey baturlar, kim demişti bugün pazar'a Türkmen gelmeyecek diye? İşte ben orada bir Türkmen görüyorum.

4. PAZARCI

Sahi, hem de ünlülerden biri.. Afşin sen de tanırsın Onu.

AFŞIN

Elbet tanırım, adına Balkaş derler. Babam öykülerini anlatırdı Onun.. Bakın, yine durmadan içiyor.

4. PAZARCI

Kerkük Sarayında ozan değil miydi o?

AFŞIN

Öyleydi, öyleydi ama Mecnun öğrenim için Bağdat'a gidince, o da bir kenara çekildi. Naip'ten pek hoşlanmıyor.

1. PAZARCI

Şuraya bakın bukbugayı (1) nasıl dikti kafasına.. Çağırsak gelir mi dersin?

AFŞIN

Dur bakalım.. (bağırır) Heeey Balkaş.. Bu yana bak bu yana.. Yaklaş da gör, bak eski dostların, dostlarının oğulları hep burada.

3. PAZARCI

Seni duydu... İşte geliyor,

BALKAŞ

(sağdan girer)

Biri dostlar burada diye bağırды, ama ben burada hiçbir dost göremiyorum. Hem hepiniz delikanlısınız.

4. PAZARCI

Ama biz de eskiler kadar severiz seni.. Bizimle de ahbaplık et, güldüren düşündüren nükteler savur.

BALKAŞ

Güldürmek, düşündürmek.. Aslını ararsan insanlar pek öyle yeni şeyler düşünmezler. Çoğu, düşünülmüşleri yineler durur.. Şu dünya, başkalarının fikrini kendi düşünüşü sanan sersemle dolu. Daha gülüncü, birçok budala da işte bu sapık düşünler için ölürler... (kahkaha) Sonra birşey için daha ölürler: efendilerinin bitmek bilmeyen altınlarını çoğaltmak için.. (yanındakine) Şimdi bunları bırakın. Söyle bana: düşünce mi kafayı daha çok dinlendirir, yoksa düşüncesizlik mi?

(1)—testi.

1. PAZARCI

Bence düşünce dinlendirir, çünkü...

BALKAŞ

(keser)

Bilemedin.. İnsanı asıl dinlendiren, düşünceden kafayı çekmektir.

HEPSİ

(kahkahayla gülerler)

ÇENGLİ

Aaaa.. Bu adam sizinle eğleniyor ayol.

4. PAZARCI

Oysa biz senden daha ağırbaşlı yanıt bekliyorduk.

BALKAŞ

Peki madem öyle bu sorum da sana : Sarhoş mu daha çabuk yere düşer, yoksa ağırbaşlı mı?

4. PAZARCI

Onu bilmeyecek ne var? Elbette sarhoş düşer.

BALKAŞ

Bu da doğru değil, ağırbaşlı düşer.

2. PAZARCI

Niçin?.. Nedenini söyle de bilelim.

BALKAŞ

Başı ağır gelir de ondan.

HEPSİ

(kahkahayla gülerler)

BALKAŞ

Dolu kafanın derdi boş olandan çok daha büyüktür. Budalaları cezalandırmak kimsenin hatırından geçmez. Ama akıllı nice kırsıların başları bedenlerinden ayrılmış, yerlerde sürüklenmiştir. Sizin de akıllılarınız vardı. Çoğunu Katmaç'lar öldürdü. Oysa siz, hepsini unuttunuz, bütün Çardak'lılar şu tutsakçının buyruğuna girdiniz.

1. PAZARCI

Yeter Balkaş, biz dilinden şerbet beklerken sen zehir akıtıyorsun.

BALKAŞ

Çoğumuza acı gelen zehir, kimileri için de tatlıdır. Kar kurdunu Hamamböceği yerine koyamazsın, orası nasıl ona cehennem kesilirse, ateş semenderine de kar öyle.. Bataklik mandasiyle dağ keçisi aynı mı? Birinin bataklikta bulduğu rahatı, öteki uçurumlarda arar. Ateşle su nasıl karşıtsa, cahille bilgin de öyle karşıttır birbirine.. En talihsiz toplum hangisi bilir misin?

3. PAZARCI

Hangisi?

BALKAŞ

Aydınlarını cahillerin yönetimine veren. Durmadan yasa yapıp, sonra o yaptığı yasaları kendi çiğneyen, daha sayayım mı?.. Eşitlikten nasibi olmayan.

2. PAZARCI

Peki ya, özgürlük? Neden onu söylemiyorsun?

BALKAŞ

Eşitlik olmadan özgürlük olmaz da ondan.. Varlığının özgürlüğüyle, yoksulunki aynı mı? Bu bir aldatmaca.. Sönrürücüler önce tüm hakkınızı alır, sonra da size özgürsünüz derler.. Bu yeryüzü köle olduğu halde kendini özgür sanan nice uluslarla dolu.

3. PAZARCI

Asıl amaç adaletli olmak. Buna da söz yok ya?

BALKAŞ

İyi ama her düzenin adalet anlayışı başka.. Kiminin yasaları sömrüyü korur, kimisi de güçlülere.. Sorarsan hepsi kendi uygulamaları için adaletli derler. Bence en doğrusu eşitliğe dayalı adalet.. Haa aydın ve bilimli kişileri her zaman önde tutun.. Her neyse... Eeee, içinizde gelen Kervanı gören var mı?

AFŞİN

Ben gördüm.. Az önce oradaydım.

BALKAŞ

Gel, sokul.. Sen Kırac'ın oğlu değil misin?

AFŞİN

Evet Onun oğlu..

BALKAŞ

Baban kutlu kişiydi, sen de onun gibi ol.. Şu kervanın yeri uzak mı?

AFŞİN

Şurada, Güney Kapısında.. Götüreyim seni.. Ben yine dönerim.

3. PAZARCI

Çok geç kalma Balkaş.. Acele dön de tutsak satışına yetiş. tacirler nerdeyse gelirler

2. PAZARCI

Sonra Oba sofrası kuracağız, unutma bu sofrayı seni aramızda görmemiz onuruna.

BALKAŞ

Onuruma mı?.. Delkak bu sözünü duymasın, yoksa bağışlamaz seni. Ama ben az sonra aranıza dönerim. Şimdilik esenlikler.

(Balkaş'la Afşin sağdan çıkarlar)

4. PAZARCI

Bakın, Delkak tutsaklarla göründü, kervan yolcularını karşılayacak.

1. PAZARCI

İşte kervandakiler de bu yana geliyor, çalgı seslerini duyuyor musun?

ÇENGİ

Aman Delkak görmeden gidip oyun giysilerimi giyeyim.

(sağdaş çıkar)

İKİNCİ SAHNE

(aynı yer)

(Delkak, köleleriyle, tutsaklar soldan, çalgıcılar, tacirler arkadan girerler, tutsak kadınlar se-

tin yanındaki yerlerini alırlar.
Delkak konukları karşılar.)

DELKAK

Hoş geldiniz baylar, Çardak'a şenlik getirdiniz.

TACİRLER

Hoş bulduk, hoş bulduk.

DELKAK

Köleler koşun, baturlar'a yer gösterin.. Şöyle buyurun.. Oh oh bütün onurlu kişiler burada.. Çabuk konuklara şerbet.

1. TACİR

Vay koca Delkak, az kalsın seni tanıyamayacaktım. Görmeyeii çok şişmanlamışsın.

2. TACİR

Gerçekten de öyle.. (Delkak'ın göbeğine vurur) Adama bakın: Diyala (1) Değirmenine benzemiş.

1. TACİR

Yalnız bir ayrıcalık var: Diyala buğday öğütür, bizim tutsakçı'ysa altın öğütüyor altın... Baksana (tutsakları gösterir) Krallar da bile böyle bol kadın yok.. Eeee? Satış ne zaman?

DELKAK

Satış hemen başlayacak. Haydi tellal, tutsakları göstermeye başla.

TELLAL

Peki sahip.. (Hızla sete çıkar, tutsaklardan birini kolundan çeker) yaklaşın Bay'lar.. Dicleliler, Malazgirt'li Baturlar şöyle sokulun.. Bakın bu kadın kuzeyli.. Gücüne, sağlığına söz yok.. Bütün ağır işlere gelir, görelim bakalım, alıcısı kim olacak bu güzel kadının?

3. TACİR

Yüzü hep böyle asık mı durur?

(1) Kerkük'ün güneyinde bir nehir.

TELLAL

Yok canım, gülünce albeni'si daha da artar. Yaşlı göz de, gü-leryüz de yaraşıyor ona.. Kuzeyli dedim: Güneşle yağmur step-lerde nasıl bazan bir aradaysa, sevinçle tasa da onda öyle.. Baylar satışa iki altınla başladım, hadi yok mu bu parayı art-tıran?

1. TACİR

Üç altın olsun.

4. TACİR

(kadını evirip çevirir)

Şuraya bakın, bu kadın Kaşgarı yerinden oynatır, kolları kımız gibi yağlı ve parlak, dört altın yaptım.

TELLAL

Gördünüz mü Kaşgar'lıyı? Dört altın yaptı, başka arttıran çık-mazsa tutsağı ona vereceğim. (Delkak'a) satışı yapayım mı?

DELKAK

Sat sat.. Sonra hemen ötekilere başla.

TELLAL

Evet uğurlu Baylar, kadını Kaşgarlı'ya sattım. Köleler onu ye-ni sahibine verin. Aldığınız altınları da setin üzerine koyun.

(köleler altınları setin üzerine koyarlar)

3. TACİR

Hadi, gevezeliği bırak ta öteki tutsakları da göster.

TELLAL

Biraz sabır onurlu Baylar, şimdi sıra onlarda.. (ikinci kadını sete çıkarır) Leventler bir de bunu görün. Bu da güneyli bir kadın. Bakın bedeni ne denli sağlıklı?... Rengi biraz esmer, ama teni Hindistan cevizi gibi, Dıştaki siyah örtünün altında süt var, tazelik var.. Sahipler durmayın, karar verin..

(tacirler tutsakları evirip çevirirler.)

HAKKÂRİ BEYİ

Ne istiyorsun ona?

TELLAL

Bu da üç altından başlıyor.

2. TACİR

Dört altın.

3. TACİR

Beş altın.

HAKKÂRİ BEYİ

Altı altın.

TELLAL

Bakın, tutsaktan anlayan kişi nasıl belli olur? Baylar Güneyli kadın altı altına Hakkâri Bey'inde.. Var mı başka arttıran?

DELKAK

Başka kimseyi bekleme. Hakkâri Bey'inin dediğini yap, tutsağı ver ona.

TELLAL

Peki sahip. Altı altına onu Hakkâri Bey'ine sattım. (kadına) Ne duruyorsun? Yeni sahibinin yanına koş, eteklerini öp.. Köleler siz de altınları yerine koyun.

(tutsak Hakkâri Bey'inin yanına koşar önünde diz çöker)

TELLAL

İşte güzel bir kadın daha.. (sete çıkarır) Biliyorum, çoğunuz bu satışı bekliyorsunuz. Yaklaşın bahadınlar, önce onu yakından görün.. Bu tutsak için verdiğiniz her altın değerini bulur..

(dışardan bir muhafız girer. Nal sesleri duyulur.)

MUHAFİZ

Katmaç'lar geliyor.

HALK

Katmaç'lar mı, eyvaah..

3. TACİR

Gelenler savaşçı mı?

MUHAFİZ

Hepsi savaşçı.. Büyük kesimi Oradan geçen Türkmen'lerle çarpışıyor, öndeğiler bu yana döndüler.

2. KADIN

Kaçalım, daha ne duruyoruz, kaçalım.

1. KADIN

Kan dökecekler, aman Tanrım.

(Halktan bir kesimi kaçmaya başlar)

1. TACİR

Ne var? Baskına mı uğradık?

DELKAK

Heey, nereye gidiyorsunuz? Durun, durun..

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

(Katmaç'lı savaşçılar girerler)

OKBA

Hiç kimse buradan uzaklaşmasın.. Delkak nerede?

DELKAK

Burdayım güçlü komutan, sizi bekliyorduk.

OKBA

Bizi mi bekliyordunuz? Haa.. İyi iyi.. Peki, bu halk nereye kaçıyor böyle?

DELKAK

Onlar size saygılarını belirten konuklar.. Kale kapısındaki kervanın yolcuları, Çardak'a ilk kez geliyorlar.

OKBA

Yaa demek ilk kez?... (altınları görür) Eee, bu altınlar kimin?

DELKAK

Şeyy, tacirlerin altınları.. Tutsaklar için verdiler.

OKBA

Hepsini alıyorum. Ayrıca kimin saklı ziyneti varsa hemen çıkarsın. (savaşçılarına) Daha ne bekliyorsunuz? Arayın üzerlerini.. Hem unutmayın, tutsakları da Bakube'ye götüreceğiz.

(savaşçılar halkın üzerindeki ziynet ve altınları alırlar, gürültü ve bağırımlar duyulur)

2. TACİR

Bu davranışınız hangi yasada var?

1. KADIN

Ne varsa çıkardım, tartaklamayın öyle.

DELKAK

(tutsakları gösterir)

Kadınlar benim tutsaklarımdı Okba.

OKBA

Şimdi hepsi benim tutsağım.. Söyle bakalım: Buralara hiç Türkmen savaşçısı geldi mi?

DELKAK

Hayır Okba..

OKBA

Biz Türkmen Bey'ini arıyoruz. Katmaç'lı bir kızı kaçırmış, boydaşlarını öldürmüş... dün onu bu yörede görmüşler.

DELKAK

Biz görmedik. Ama pazarda yaşlı bir Türkmen dolaşıyor, az sonra buraya gelecek.

OKBA

Yaa demek bir Türkmen?.. Öyleyse bekleyelim.

DELKAK

Köleler koşun, konuklara içki getirin.

(köleler içki dağıtırken, Delkak çevreyi gözler. Halk korku içindedir.)

İşte bu yana biri geliyor, galiba O.

OKBA

Gelsin.. Sakın kimse karışmasın.

DELKAK

Sandığıma göre, efendisi Türkmen Beyini arıyor.

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

(Balkaş sağdan girer)

OKBA

Söyle bakalım: Kerkük yolundaki kavgaya katıldın mı?

BALKAŞ

Hayır, bir kavga görmedim.

OKBA

Öyleyse burada ne işin var?

BALKAŞ

Hiç.. Şöyle tutsak satışına bir bakayım dedim.

OKBA

Tutsak alacaksın galiba? Bari çok altının var mı?

BALKAŞ

Biz Türkmen'ler kadın satın almayız, aldıklarımızı da özgür kılarız.

OKBA

(alaylı)

Yani hiç para vermeden tutsak alacaksın?... (tacirleri gösterir) Bir de şunlara bak.. Hem şurada gördüğün altın ve mücevherleri verdiler, hem de hiçbir tutsağı geri istemiyorlar... Ne dersin buna?

BALKAŞ

Kendi bilecekleri iş.

OKBA

(kızgın, savaşçılara)

Peki, siz ne dersiniz bu yanıtı?

1. SAVAŞÇI

Ona güzel bir ders vermeli.

2. SAVAŞÇI

Bu dersi de kılıçla göstermeli.

OKBA

Adamlarımın sözlerini işittin mi? Kerkük Sarayı'nda işin ne senin?

DELKAK

Eskiden savaşçıydı, şimdiyse Türkmen'lerin ünlü Ozanı.

OKBA

Ne dedin? Bir Ozan haa? Bak bu çok keyiflendirdi beni. (alaylı) Sahiden sen ozan mısın? Eğer gerçekten öyleysen, benim boydaşlarım içinde de bir ozan var, dizeleriyle Katmaç'ları ayağa kaldıran biri.. Nasıl onunla karşılaşabilir misin?.. (Ozanına) Haydi Salbasar, çık ta ona ozan nasıl olurmuş göster, bize biraz hoşça vakit geçirt... Sana gelince ihtiyar avcı, onu alt edersen, başını kurtarıp buradan gideceksin. Ama yenik düşersen, o zaman ölünceye kadar tutsağım kalacaksın.. Nasıl kabul mü?

BALKAŞ

(cevap vermez)

OKBA

Ne o? Neden sorumu yanıtlamadın?

3. SAVAŞÇI

Salbasar'dan korktu da ondan.. Onun güneşe benzeyen ününden korktu.

BALKAŞ

Hayır, öyle değil.

OKBA

Öyleyse ne? çabuk söyle.

BALKAŞ

Özgürlüğümü pazarlığa koymam.

OKBA

Anladım, Yenilirsen tutsak kalmak işine gelmiyor öyle mi? Ama unutma ki şu sırada zaten tutsaksın. Hem de benim tutsağım... Yarışmaya girsen de girmesen de elimdesin anladın mı? Katmaç yörelerine giren her Türkmen için bu böyle.. Bize ancak bol altın verirsən kurtulursun.

BALKAŞ

Altın altın.. Dostluklarınız da, düşmanlığınız da hep onun için.. Her şeyde ölçünüz o.. Biz köleliği kaldırıyoruz, siz de insanları onun aracılığıyla köle yapıyorsunuz.

OKBA

Oooo, bir de kahramanlık gösterisi haa? (ozanına) Salbasar şu serseme altın hakkında bir koşuk at, öyle ki, Onu senin dizelerin öldürsün benim kılıcımdan önce.

SAVAŞÇILAR

Ortaya ortaya Salbasar, Göster kendini.

SALBASAR

Peki çıkıyorum.

(mağrur öne doğru gelir, şiirini okur)

Ey altın, uygarlığa adını veren sensin.
Seninle ulaşılır her onur her devlete,
Sana sırt dayayanlar mutlu ve güçlü olur,
Seninle sahip çıkar savaşa, adalete,
Altındır yardımcımız, sahibimiz, Bey'imiz...

(set üzerindeki altınlardan bir
avuç alır, okşayarak yerine dö-
ker)

Hanginiz yeryüzünde bundan daha çekici,
Ve bundan ısıtılı bir varlık görebilir?
Hangi el, onun gibi sıcak gelir insana
Hangi dost onun kadar aranır ve sevilir?
Altındır sultanımız, sahibimiz, Bey'imiz...

4. SAVAŞÇI

Yaşa Salbasar.. Bir yanardağ gibi parla, cevherini dök.

SALBASAR

Hiçbir kulak duydu mu, onun ılık sesinden
Daha güzel bir ezgi, bir ses şimdiye kadar?
Hiçbir tadış verdi mi, onun verdiği keyfi,
Hiçbir kadın, bir içki ve kumar, altın kadar?
Altındır sultanımız, sahibimiz, Bey'imiz...

SAVAŞÇILAR

(kılıçlarını kaldırıp bağırırlar)

Heyyy, heyyy...

SALBASAR

Söyleyin: Neyin ömrü altından daha uzun,
Söyleyin, yeryüzünde ondan görkemli ne var?
Söyleyin kimin için yaşıyor Insanoğlu?
Hangi güçle kuruldu, bu kentler bu saraylar?
Altındır güvencemiz, sahibimiz Bey'imiz...

(Katmaçlı savaşçılar Salbasar'ı çevirirler. Eline içki taşı verip Okbanın önüne getirirler. Okba kendi içkisinden onun tasına döker, hep birlikte içer, bağırırlar.)

SAVAŞÇILAR

Yaşa.. Heyyy varol Salbasar, yaşa...

3. SAVAŞÇI

Bakın bakın, Türkmen Ozan da bu yana geliyor.

4. SAVAŞÇI

Hay şaşkın hay.. Salbasar'ı yanıtlamaya kalkacak.

OKBA

Susun.. O da birşeyler söyleyecek, Bırakın da biraz eğlenelim.

BALKAŞ

(söylenenleri duymazlıktan gelir, halkın önünde dolaşarak, her dizede dura dura şiirini okur)

Köleler.. Açıklayın yaşam öykülerinizi,
Kim alıp satar sizi tutsak pazarlarından?
Kim yapar oğlu kızı, ana, babaya düşman?
Kim için akıtıyor bunca kanını insan?
Altındır, zalimlerin efendisi, sahibi...

(Kölelerin yanına sokulur, Delkak'ı işaret eder)

Dostlarım, altın etti sizi onlara köle,
Altındır iffetini satan kadınlarınızın,
Altındır, adaleti yutuveren ansızın,
Altındır, ilk hırsız çalınan hakkınızın,
Altındır hainlerin efendisi, sahibi...

3. KADIN

Kahrolsunlar.

HALK

Kahrolsun sömürücüler.

BALKAŞ

Dostlarım, insanoğlu put yapınca altını,
Ruhu, aklı, vicdanı hep ona bağlı kaldı..
Ona kavuşmak için öldü, öldürdü, çaldı..
Zalime uşak oldu, alçaldıkça alçaldı,
Altındır gasıpların efendisi sahibi...

HALKTAN BİRİ

Gel seni başımızda taşıyalım.

HALK

Yaşa kutlu Balkaş, varol.

BALKAŞ

Kim altına: kulunum demişe sapıtmıştır.
Kul altına egemen ve sahip olur zencak..
İnsanın tek sahibi, gerçek dayanağı Hak,
Buna karşı çıkanlar hain, sefil ve alçak,
Altındır kâfirlerin efendisi, sahibi...

HALK

(coşkuyla Balkaş sarar, onu omuzlarında öne getirirler.)

Yaşa gerçek Ozan..

2. KADIN

Çiçekler atın üzerine,

OKBA

(şaşkın)

Durun durun.. Ne oluyor?

DELKAK

Taşkınlık yapmayın.. Muhafızlar yakalayın,

(Katmaçlı savaşçılar kılıçları ile halkı geriletirler. Bağırma itiş-kakış bir süre devam eder.)

OKBA

(bağırır)

Susun... Kim buyruğuma karşı gelirse bunu canıyla öder.. Bir düşmanımı alkışladınız. Onu benim ozanına üstün tuttunuz.. Bunu çok pahalıya ödeteceğim size,

DELKAK

Onların çoğu konuğumuz komutan.. Şu ozanın düşmanınız olduğunu bilemediler..

OKBA

Ama onun yanına geçtiler. Dizelerini alkışladılar. (Salbasar'a) dinle.. Onunla bir kez daha karşılaşacaksın. Bu kez işin daha kolay olacak. Çünkü bu yarışmanız kılıçla yapılacak.. (Bal-kaş'a) sakın çarpışmanın bittiğini sanma... Henüz Onu yene-medin. Kazanman için doğuşmen gerekli... Bak kılıcını çekti bile.

BALKAŞ

Anlaşmamızda silahlı çatışma yoktu. Madem istediniz, öyle olsun. (kılıncını çeker)

1. SAVAŞÇI

Bu kez Salbasar'ın elinden zor kurtulacak.

OKBA

Haydi Salbasar.. Elini çabuk tut da şu yaşlı tilkiyi hemen cehenneme gönder.

(Balkaş hasmiyle vuruşur, biraz sonra onu cansız yere serer.)

3. SAVAŞÇI

Eyvah, Salbasar düştü.

OKBA

Ne oldu?

BALKAŞ

(ölünün baş ucunda)

Birşey olmadı.. Şen ona elini çabuk tutmasını söylemiştin ya?

OKBA

Evet öyle demiştim.. Sonra ne oldu?

BALKAŞ

O, ayağını daha çabuk tuttu, benden önce cehenneme gitti.

HALK

(kahkahalar)

OKBA

Nasıl? bir de alay haa? (savaşçılara) bakmayın öyle.. Alın kılıncını elinden.. Bu sana pahalıya oturacak, tutsağımsın artık.

BALKAŞ

Ama bu davranışın verdiği söz aykırı.

OKBA

Hâlâ ne söyletiyorsunuz?.. Öldürdüğü en sevdiğim bir ozan.. Götürün ve şimdi öcünü alın.

(Savaşçılar Balkaş'ı alır çıkarırlar. Arkadan gürültüler gelir)

1. ÇARDAKLI

Eyvah, Balkaşa saldırdılar. Öldü galiba?

2. ÇARDAKLI

Hem de silahsızken öldürdüler.

HALK

Balkaş öldü, Balkaş'ı öldürdüler.

DELKAK

Susun, susun!.. Ne oluyor öyle?.. Sonunda ölen bir Türkmen, işte hepsi bu.. Unutmayın, gerçek dostumuz Katmaç'lar bizim. (kölelere) Köleler içkileri tazeleyin.

(savaşçılar, Balkaş'ın ölüsünü getirip ortaya bırakırlar. Salbasar'ın ölüsünü çıkarırlar.)

BEŞİNCİ SAHNE

(aynı yer)

MECNUN

(arkadan girer, ortada cesetle karşılaşır.)

Burada kanlar içinde biri yatıyor... (eğilir bakar) Hem de bir Türkmen.. Hiii, Balkaş bu..? Talihsiz dostum kimlerle dövüştün böyle? Elinde kılıcın da yok.. Bir yığın korkak silahsız olduğun sırada seni arkadan vurmuş... Çokluk kahramanlara yapılır böyle saldırılar, kuşkusuz sen de bir kahramanın.. Doğru sözlülüğün, özverin, nefesine karşı savaşınla gerçek bir kahraman.. (elini tutar) Avuçların da sıkılmış, ama yine de gülümsüyorsun. Gözlerin açık, O, içinde anlam denizleri kaynaşan gözlerin yine parlak, yine candan bakıyor bana..

AFŞİN

Onu hepimiz severdik, biraz toksözlüydü ama gerçeği konuşurdu, Çardak'a yararı dokunmuştu.

MECNUN

Onun için neler tasarlamıştım.. Saray'a dönünce aratacak, bazı mankafa'ların boşyere çaldıkları zamanımı onun bilgelikli sözleriyle dolduracaktım. Şiirlerini dinleyecektim, bir hazine gibi işitilari hâlâ kafamda olan şiirlerini.. Yazık, hepsi bitti artık. Naip ve dalkavuklukları seni kıskandılar... onlarda eğer bir parçacık us bulunsa, bir tek sözcüğün için, gece - gündüz yolunu izlerlerdi. Ama, ama şimdi ne haldesin?... (Afşine) Bu halk neden engel olmadı bu kavgaya? Katilleri kimler?.. Kimbilir, belki de burada yanibaşımdalar.. (Balkaş'a bakar) Talihsiz insan.. Arkanda tam beş kılıç yarası var. Bu beş yara, onu yapanların ruhlarını ne açık biçimde ortaya koyuyor? Bu beş vuruşun sahipleri, birbirlerinden beş kez daha alçak. Çünkü saldırırlarken biri ötekini hem tanıdı, hem de suç ortağı olmuş.. Evet, kuşkusuz bunu yapanlar karginmiş, topunu Allah kahretsin.. Seni bu hale koyanlar cezalanmalı, öcün alınmalı..

OKBA

(sinsice soku'ur)

Şu Türkmen arkadaşın mıydı? Onun için yaşamını tehlikeye atma, hem üstelik, o artık bir ölü.

MECNUN

(bakmadan)

Ölü mü?.. Doğruluk cezalansın, hainlik üstün gelsin diye mi ölü?.. Erdem yok olsun, haksızlık keyfince egemen olsun diye öyle mi? Yok yok.. Bu ölümden derin bir anlam var. Gerçek bir aydın, hainlere yenik düşmez. Olağanüstü bir olayın habercisi bu.. Balkaş ölmez.

OKBA

Ama bak yerde yatıyor.. Hiç kımıldamıyor.

MECNUN

Evet, bir alçaklar sürüsünün silahlariyle bedeni yaşamıyor, ama gerçeğe olan imaniyle, kavgasıyla işte ayakta.

OKBA

Yoksa, o sen misin?

MECNUN

Çok soru sordun. Karşıma çıkanlar şunu bilmeli: Onun savaşı hangi düşmanaysa, benim savaşım da aynı düşmana.

OKBA

Kimsin sen?

MECNUN

Bir Türkmen.

OKBA

Biz Katmaç'lara durmadan hakaret ettiğine göre, onların ya en yürekli, ya da en delisi olacaksın.. Adın ne senin? (kılıcını çeker)

MECNUN

Mecnun.

HALK

(birlikte)

Mecnun Han..

MECNUN

Bana bir kılıç verin.. (yanıt alamaz) Demek içinizde silahlı kimse yok?

AFŞİN

Bende bir kılıç var. (uzatır)

MECNUN

(alır)

Bana bu dostluğu gösteren gönüllü kim?

AFŞİN

Adım Afşin. Çardak'ta büyümüş bir Türkmen'im. Balkaş'ın kavgasına yetişemedim, çok üzgünüm.

MECNUN

Üzülme... Onu seviyorsan, bizimle olduğunu da bil.

AFŞİN

(ayrılırken)

Her zaman buyruğundayım efendim.

OKBA

Demek Mecnun denen Türkmen Bey'i sensin?.. İşittiğime göre, bizim boy'dan Leylâ'yı Türkmen Sarayına kaçırtmışsın. Ayrıca birçok boydaşımı da öldürmüşsün.. Son isteğin neyse söyle.

MECNUN

Senden değil, (halka) Çardak'lılardan istiyorum. Balkaş'ı Kerkük'e kim götürecekt?

HALK

(Önde Afşin)

Hepimiz, hepimiz.

AFŞİN

Öcünü alacağınıza inancımız var.

(halk Balkaş'ın naaşını başları üzerine alır, bekler.)

MECNUN

Hadi.. Ortalık daha fazla karışmadan çabuk gidin. Afşin sen kal.

(Halk Balkaş'ı çıkarır)

OKBA

Görüyorum ki, kendine çok güvenin var.

BERCEK

(Okba'ya)

Balkaş'ı öldürenlere hakaret etti. İznin varsa onunla önce benim dövüşmem gerek.

OKBA

(düşünür)

Madem istedin, peki.. Ama bunu da demin öldürdüğün Türkmen gibi bir vuruşta hakla.

MECNUN

(savaşçıya)

Balkaş'a ilk vuran sendin demek?

BERCEK

Elbette bendim.. Kolum güçlü, kılıcım da çok keskin.

MECNUN

Benim andım kadar da keskin mi?

(vuruşurlar, ilk atılışta Katmaç'lı savaşçı düşer)

BERCEK

Ahh, yaralandım.

4. SAVAŞÇI

Bercek ağır yaralandı.

2. SAVAŞÇI

Öldü galiba?

OKBA

Öldü mü? Hay beceriksiz sersem. (Mecnun'a) Onu öldürdün ha?.. İyi ama hiç te akıllıca bir iş yapmadın. Bu kez daha güçlü birini karşına aldın.. Anlayacağın bu işin sonunu ben getireceğim. (kılıcını çeker)

MECNUN

Doğru, bu senin son işin olacak.. Benimkiyse yeni başlıyor. (vuruşurlar)

1. SAVAŞÇI

İşte Okba bu.. Kılıcıyla kuşun kanadındaki rüzgarı çalan Okba.

AFŞİN

Ama bak, Türkmen Bey'i onu sıkıştırdı.

DELKAK

Eyvah, eyvah!.. Bu Türkmen bir sihirci.

HALK

(Okba'nın kılıcının düştüğünü görür)

Ooooooooo??

OKBA

(şaşkın)

Silahım düştü, bu senin için büyük talih.. Şimdi istesen beni öldürebilirsin.

MECNUN

Hayır, seni öldürmeyeceğim.. Silâhını geri vereceğim, ama koşullarım var.

OKBA

Nedir o koşullar?

MECNUN

Savaşçıların silahlarını şuraya atsinlar.

OKBA

Bu da ne demek? Bunun anlamını açıkla.

MECNUN

Anlamı açık. Balkaş'a yaptıkları gibi, beni de arkamdan vurmazınlar.

OKBA

(savaşçılarına)

Bana bakın, bu Türkmen'i nasıl olsa yeneceğim, bunu bilirsiniz.. İsteğini yerine getirin.

4. SAVAŞÇI

Silahımızı elimizle düşmana mı verelim?

OKBA

Şimdilik dedim. Yoksa onu geberteceğimden kuşkusu olan mı var?

MECNUN

Aldıkları altınları da Setin üzerine koysunlar.

OKBA

Peki, peki.. o dediğini de yapacaklar.. Ama ileri gittiğini unutma.

(Savaşçılar silâhları bırakır, altınları setin üzerine koyar. Okba bu sırada kılıcını kaparak Mecnun'a saldırır. Mecnun daha hızlı davranır Okba'yı öldürür.)

AFŞİN

İşte, Okba denen zalim de geberdi.

DELKAK

Gördünüz mü? Sonunda azılı bir düşmandan kurtulduk. Köleler götürün şu pis ölüyü.

(Köleler, ölüyü sürükler. Bir haberci girer)

HABERCI

Kale dışındaki Katmaç'lar da kaçıyor. Türkmenler onların peşinde.

HALK

Yaşasın Türkmen'ler.

MECNUN

(Katmaç'lıları gösterir)

Şunları da tutuklayın.

AFŞİN

Eğer buyruğun varsa, şu haini de tutuklayalım. Balkaş'ın gerçek düşmanı o..

DELKAK

Nasıl? Ben mi?.. Hayır, suçsuzum ben.. Koruyucularım neredesiniz?

BİR KÖLE

Onu bize verin efendim.. Biz yargılayalım.

DELKAK

Durun.. Muhafızlar kurtarın beni.

(Halk Delkak'ı alır, arkaya çeker. Afşin onları önlemek ister, başaramaz. Delkak ölür.)

AFŞİN

Efendimiz bağışlayın beni.. Onu ellerinden alamadım. Tut-sakçıyı öldürdüler.

MECNUN

Anladım Afşin.. Kaygılanma. Bırak bir ök de böyle alınsın. Onu yasayla cezalandırmalıydık. Ama inan ki bu yasa dışı ce-za, zalimleri cezasız bırakan nice yasadın bin kez hayırlı (Çardak'lılara) Çardak'lılar zor günler geçirdiniz. Haklarınız yendi, tutsak edildiniz.. Ama bilin ki, şu andan sonra kölelik, tutsaklık yasak artık. Evet Çardak'lılar hepimiz özgür ve eşitsiniz.

HALK

Yaşasın Türkmen'ler, yaşasın özgürlük.

MECNUN

(göstereyi bir süre izler)

Afşin.

AFŞİN

Buyurun Efendimiz.

MECNUN

Şu altın ve ziynetleri yoksul halka dağıt. Ama önce tutsak ve kölelerden başla.

AFŞİN

Başüstüne.

HALK

Yaşasın özgürlük, yaşasın Türkmen Bey'i.

(Afşin setin üzerine sıçrar, al-tın ve öteki değerli eşyayı da-ğıtmaya başlar. Bu sırada çal-gıcılar ve çengiler ortaya atılır-lar, alev oyuncularını havaya ateş üflerler. Halk yöresel oyunlar oynar.)

BİRİNCİ BÖLÜMÜN SONU

İKİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ SAHNE

(Kerkük Sarayı'nda Naib'in kabul salonu)

UŞAK

(arkadan girer)

Sınır Bey'i Boyla geliyor.

BOYLA

(girer)

Selam Naip.. Beni acele çağdırtmışsın, yine ne oldu?

KUTAL

Tam zamanında geldin Boyla, sana gereksinmem var.

BOYLA

Nedense hep beni başın sıkışınca ararsın.. Duyduğuma göre işlerin yine karışmış?

KUTAL

Sorma.. Mecnun'un eli yine işlerimizin içinde.. Haberi aldın mı?

BOYLA

Ne haberi?

KUTAL

Mecnun üç gün sonra Saray'a dönüyor. Yanında da Katmaç el-çisi var.

BOYLA

Demek onlarla barıştı?

KUTAL

Bunun bence bir anlamı var: Tahta geçince düşman Katmaç'larla barış yapacak. Böylece elli gündür başımıza belâ ettiği Leylâ'sının gözüne girecek.

BOYLA

Öyle kolay barış yapamaz. Yetkiler bizim elimizde.

KUTAL

Mecnun yetki falan tanır mı? Onun her değişen buyruğu yetki.. Şu beslemeyle evlenmek için hepimizi zarara sokuyor.

BOYLA

Bak Kutal.. Mecnun'un bir nedimeyle evlenmesi beni ilgilen-dirmez. Ben yalnız Katmaç'larla yapacağı barışa karşıyım. Tahtı, haklarımızı korurum, işte o kadar..

KUTAL

Ama herşey, şu önem vermediğimiz düşman kızın boynu al-tından çıkıyor. Mecnun dönmeden önce, ne yapıp yapmalı, onu Saray civarından uzaklaştırmalı.

BOYLA

Mecnun döneceğine göre artık iş-işten geçti.

KUTAL

Şimdiye kadar kendi isteğiyle kaçsın diye bekledim. Onu ha-rap bir binaya attırdım, horladım... Oturduğu yer, hani şu Balkaş'ın gömüldüğü mezarlık.

BOYLA

Mecnun bunun hesabını soracaktır senden.

KUTAL

Bazı önlemler aldım. Yarın Balkaş için dinsel bir tören yaptır-ıyorum. Kabri başında yapılacak dua'dan Mecnunun da haberi olacak.

BOYLA

Peki.. Bana söyleyeceğin başka şey var mı? Bir yardım falan mı istiyorsun?

KUTAL

Hayır, şimdi değil... Görüyorsun ki, henüz güçlüyüm.

BOYLA

Bu gücü benim çıkarıma kullansaydın bugün daha da güçlü olurdun. Ama tahtın benden önceki varisi diye, yaşlılar da dahil hepiniz onu tuttunuz. Beni hiçe saydınız.

KUTAL

Neler söylüyorsun Boyla? Sözlerin yüreğime taş gibi oturdu. Mecnun'la olan her tartışmada hep seni tutmadım mı? Şim-di de Leylâ'yla evlenmesin diye elimden geleni yapmıyor mu-yum? Bunlar sana olan dostluğumun kanıtı değil mi?

BOYLA

Doğru. Ama Leylâ'yla kızın yüzünden ilgilisin.

KUTAL

Ne demek istediğini anlamadım.

BOYLA

Sözlerim açık.. Eğer Mecnun Leylâ'ya âşık olmasaydı, kızın Enduz'la evlenecekti. Böylece sen de tahtı elinde tutmuş ola-caktın. Ama işler umduğun gibi çıkmayınca...

KUTAL

(keser)

Bunlar nasıl sözler Boyla? Yok yok.. Yüzüme karşı böyle ko-nuşmana izin vermem. Evet, kızımın Mecnun'la evlenmesini istediğim doğru. Ama taht'a yakınlaşmam daha çok kime ya-rar? Senin de Savaş Bey'i olmana değil mi?

BOYLA

Şu anda da yetkin var, neden beni Savaş Bey'i yapmıyorsun?

KUTAL

Haa, şimdi anladım.. Demek bana kızgınlığının nedeni bu? Madem ki sordun, öyleyse dinle.. Seni Naip olur-olmaz Savaş

Bey'i yapmak istedim. Ama buna yine amcaoğlun engel oldu. (Boyla çıkmak isterken tutar) Dur.. Diyeceğim bitmedi. Sana dostluğumu kanıtlayacak çok şeye sahibim. Sağlığında babanın yakın dostuydum. Acele edip elindeki olanakları geri çevirme. Gel, seninle daha bilinçli bir yargıya varalım. Bu dikbaşı kızgın Boyla'yı bırak, benim asıl güvendiğim soğukkanlı, o, sonunda her savaşı kazanmasını bilen Boyla ol.. Unutma senin kılıcınla benim deneyim birleşiyor, kimse bize karşı koyamaz.. Anladın değil mi Mecnun'dan nasıl daha güçlü olacağımızı?.. Üstelik savaşçıların bir kesimine .sen komuta ediyorsun.

BOYLA

Ne demek istiyorsun Mecnun'la çatışayım mı?

KUTAL

Hayır, hayır.. Henüz sırası değil.. Sana daha önce bir sorum var.

BOYLA

Sor bakalım.

KUTAL

Mecnun'la gelecek olan Katmaç Elçisi burada ölürse kim sorumlulu olur?

BOYLA

Elbette önce Mecnun.. Açık konuş, amacın Katmaç Elçisini öldürtmek mi?

KUTAL

İyi anladın.

BOYLA

Peki, kiminle?

KUTAL

Onu sen öldüreceksin.

BOYLA

Ben mi? Unutma ben Sınır Bey'iyim... Tasarısını uygulayacak başka birini bul.

KUTAL

Başkasına yaptırırsak birgün ortaya çıkar. Ama sen yaparsan onu kimse bilmez. Ölünün üzerine işaretini rahatça koyarsın.

BOYLA

Ne işareti?

KUTAL

(masadan aldığı oku uzatır)

Şunu al.. Bak üzerindeki simge Türkmen Bey'ine âid.. Bu ok eğer Elçi'yi öldürürse, Onu Türkmen Beyi öldürmüş olur. Yapacağın iş çok kolay.. Haydi Boyla, Düşmanla barışı bozacak tek seçenek bu..

BOYLA

Tasarın güzel.. Ama başka birini bul, Ben yapmam.

KUTAL

Demek bana inanmıyorsun?

BOYLA

Hayır inançla ilgili değil.

KUTAL

O halde neden ayak dirliyorsun

BOYLA

Mecnuna yenik düşmemek için.

KUTAL

Eğer Savaş Beyi olursan? O zaman yapar mısın?

BOYLA

Elbette.. Çünkü bütün güç elimde olur.

KUTAL

Bunu Yaşlı'lara önereceğim.. Kısa bir süre sonra isteğine ulaşacaksın.

BOYLA

Mecnun bu Ok'un sende olduğunu biliyor muydu?

KUTAL

Hayır.. Babası ölmeden önce Mecnun'un düğününde armağan etmem için vermişti. Ben de Enduz'la evleneceği zamanı bekliyordum.

BOYLA

Peki.. Anlaştık.. Bu hile belki işimi kolaylaştırır.

KUTAL

Bilirsin, savaşı silah kadar hilesi üstün olan kazanır. Kurt için parçalamak suç değil... Eğer yırtıcılığı olmasaydı, aslandan kim korkardı? O bile doğadan yararlanma yolunu arar, avını yakalamak için duldaların ardından gider.. Kartal da öyle.. Avına görünmemek için bulutların içine dalar, sonra birden yıldırım gibi iner. Fareler fillerin kulaklarına girerek, karıncalar yılanların beyinlerinde düşümler düzenleyerek onları öldürürler. Hayvanlar için de doğa güçlü bir silah.. İnsana gelince, Onun en güçlü yanı zekası.

BOYLA

Peki Na'p.. Bu isteğini de yapacağım. Katmaç Elçisi ölecek.. Yalnız bana biraz süre tanı.. Hele Mecnun gelsin, sarayda bir süre kalsın, sonrası kolay... Ben şimdi gidiyorum. Güven bana.

KUTAL

Sana güvenim hiçbir zaman eksilmedi..

BOYLA

Bu oyun hasımlarımın en zekisi olan Mecnun'u bile şaşkına çevirecek.

(Oku alır çıkar. Kutal arkasından bakar. Kendi kendine)

KUTAL

Benimfe Savaş Bey'liği karşılığında pazarlık yaptı. Diyelim ki ilerde Savaş Beyi oldu, sonra ne olacak? Bana bağlı kalacak mı? Sanmam... Ordu'ya egemen olduğu için taht'a da sahip çıkmayacağı ne belli? Hayır, ona bu fırsatı vermem. Eğer ben-den güçlü olursa beni yok eder. Saftuk'ların en güçlü kılıcı belki, ama bugün o kılıç benim elimde.. Ona yön veren benim zekâm. Hazır Mecnun'la arası açıkken bundan yararlanmalıyım. Elimdesin Boyla.. Az sonra da sıra Amca oğluna gelecek. (ipi çeker, giren uşağa) Bana Enduz'u gönderin.

İKİNCİ SAHNE

(aynı yer)

(Enduz soldan girer, Kutal'ı çökerek selamlar.)

KUTAL

Yaklaş Enduz.. Hanidir seni görmek istiyordum, ama işlerim gittikçe artıyor.

ENDUZ

Saray'da büyük bir hazırlık var.

KUTAL

Evet, çünkü Mecnun geliyor.. Bütün Saray kızları ona eş olmak için adeta yarış halinde. İstedığım, senin de o törene en iyi biçimde hazırlanman.. Unutma Na'p kızısın, Mecnun'a eş olacakların başında geliyorsun.

ENDUZ

Ama efendim ben...

KUTAL

(keser)

Yanıt istemem. Bu konuda kararım kesin.

ENDUZ

Demek istiyorum ki... Leylâ iki aydır Onu bekliyor.

KUTAL

Nasıl nasıl?.. Böyle şeylerle sen neden ilgileniyorsun? Mecnun'un o düşman kızla evlenemeyeceğini herkes biliyor. Üstelik yasalar da buna olanak vermez. Şimdi kızdırmadan beni dinle: Güzelsin, öteki Saray kızlarının hepsinin üzerinde.. Ne o? Neden yüzüme bakakaldın? Mecnun hakkında yoksa özel bir düşünün mü var? Bir Na'p kızının babasının sözünden çıkması ne büyük görgüsüzlük?

ENDUZ

Hayır baba.. Söyliyeceğim şey başka.. Mecnun Han bana bir umut vermiş değil. Evet, bana çok iyi davranıyor, eleştirilirmeye kızmıyor, ama bir ayrıcalık tanımıyor.

KUTAL

Ne dedin?.. Onu yüzüne karşı eleştirdin mi?... Bir Türkmen Bey'i hiç eleştirilir mi? Anlamıyorum bunları kim öğretti sana? Unutma ki sevgi, güleryüz, iltifat ve ve tatlısözün arkasındadır. Nasıl ki yalan da başarı için aynı yolu seçer. Soylu bir kızın bileceği ilk kural: saygılı olmak.. Üstelik Türkmen Sarayının en

onurlu kişisi o.. Şuna bak, Mecnun ona ayrıcalık tanımamış.. Elbette tanımaz. İyi ki seni ötekilerden daha görgüsüz saymamış...

ENDUZ

Dur baba.. Demek istedim ki, Mecnun Han eğer beni istediğini size açıklamışsa...

KUTAL

Açıklama mı?.. Hay Allah, şimdi de bu çıktı.. Bir Bey için sor-ma ve izin alma diye birşey olur mu? O kimi isterse çeker alır.. Hem sen bu saçma düşünceleri bırak ta ben ne dersen onu yap... Bu düşün tahta yakınlığımız açısından çok önemli. Anladın değil mi?

ENDUZ

Anladım baba.

KUTAL

Öyleyse hemen git, hazırlığını yap. Leylâ seni düşündürmesin, onu Kerkük'ten uzaklaştırmak için herşeyi yaptım. Önemli olan kendi rızasıyla buradan gitmesi.. Eğer Mecnun gelinceye kadar gitmezse, o zaman yapacağımız birşey kalmaz, Saraydaki tö-rene bile çağırırım Onu.

ENDUZ

Bağışlayın ama bence hiç doğru değil.

KUTAL

Buna zorunluyum. Ama bir yandan da onu kaçırtacak hiyleler var elimde. Mecnunun Çardak'ta tutuklandığını söyleyeceğim, gitmezse mektuplarını ortaya çıkaracağım.

ENDUZ

Mecnuna gönderdiği mektuplar mı?

KUTAL

Tabii.. Onları Leylâ'ya sen vereceksin. Sevgilisine yolladığı mektupları adamlarımın bana getirdiklerini bilmiyor.. Onları senin elinde görmesi onu çılgına çevirecek.

(bir kutudan çıkardığı mektupları verir)

Bunları ver, Mecnun'un kendisiyle ilgisi kesiştiğini de sözleri-ne ekle anladın mı? Bu kadarına dayanamaz hemen Kerkükten savuşur gider... Eee daha ne bekliyorsun?

ENDUZ

Şeyy.. Birşey soracaktım.

KUTAL

Yine mi soru? Peki, ama uzatma.

ENDUZ

Onları okuyayım mı?

KUTAL

Elbette..

ENDUZ

Demek izin veriyorsunuz?

KUTAL

Hay sersem kız hay.. Leylâ kime yazmış onları? Mecnun'a de-ğil mi? Mecnun kimin eşi olacak? Senin mi Leylâ'nın mı?.. O kurnaz besleme ona mektup gönderiyor, bu suç olmuyor da, senin onları okuman mı suç olacak? Çabuk daha fazla saçma-lamadan uzaklaş buradan.

ENDUZ

Peki, gidiyorum efendim.

KUTAL

Hem yarın mezarlıktaki törende bulunmayı unutma.

ENDUZ

Başüstüne.

(Enduz so'dan çıkar arkasından Kutâl'da sağdan çıkarken perde kapanır.)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(Kerkük'te Leylânın kaldığı yörede bir mezarlık)

(İlâhiciler, buhurdanlıkçı'lar ön-de, Kutâl ve Saraylı'lar arka-da Balkaş'ın kabrinden çıkarlar. Dinsel ezgiyi dinlerler.)

KUTAL

Balkaş için yaptığımız dua dileriz kabul olur. Onun Saray mezarlığı dışında gömülmesi bizi gerçekten üzdü. Ama elden ne gelirdi?... Eğer bize haber verseydi belki de o felâket başına gelmeyecekti.. Neyse, bu acılı anımızda bunları yinelemek üzüyor bizi. Sonra birşey daha üzüyor: şu duamıza Leylâ'nın katılmadığını görmek... Oysa Balkaş o ölümlü yolculuğa biraz da onlar için çıkmıştı. Kısaca, bu acımasız kız bir duayı bile çok gördü ona... yazık, bir ölünün, uğruna can verdiği birince horlanması ne kötü bir son.. Üstelik bu horgörüğü yapan bir soysuz kudde, bir yılan olursa... Zavallı Balkaş.. İşte bu nedenle hiç birimiz Leylâ'yı bağışlamıyoruz, ondan iğreniyor, onu lânetliyoruz.

Bir Saraylı

Karşıdan biri geliyor.

I. YAŞLI

Gelen galiba Leylâ.

KUTAL

Birakin şu duygusuzu.. İş işten geçtikten, dua bittikten sonra..

I. YAŞLI

Basdığı ölülerin toprakları bile ilerde hesap soracak ondan.
(Leylâ sağdan girer)

LEYLÂ

Aman Allahım.. Magfiret dilenecek bu yerde sanki düşmanlık için toplanmışlar?

2. YAŞLI

Günahlı kız, yine neler saçmalıyorsun?

LEYLÂ

Yargılama dileneceğiniz yerde beni kargılıyorsunuz, yoksa yanlış mı duydum?

KUTAL

Yanlış değil.. Duydukların duyurmak istediklerimiz yanında hiç kalır.

LEYLÂ

Bilmeyerek bir suç mu işledim, kötü birşey mi yaptım? Yalvarırım bildirin bana.

KUTAL

Toplu duamıza katılmadın.. Sağlığında Balkaş'ı tanımamış olman özür sayılmaz.

LEYLÂ

Kim söyledi onu tanımiyorum diye?. Evet, dünya gözüyle hiç görmedim ama, görmediğim onun ölümlü yüzüydü, gerçek yüzü değil.. Bence her insanın iki yüzü var. Biri dünyadaki değişen, bozulan, yok olan yüz, öteki de ölümsüz olanı... Bu ikincisini herkes görmez. Ama dileyince bana görünür. Ne zaman onu düşünsem önümde birden kutsallığın simgesi bir nur parlar.. Bu nedenle sık sık buraya geliyorum. Her sabah dua ediyorum. Bu sabah da siz gelmeden önce dua ettim. Evet hepimiz için Tanrı'dan yarlıgama, acıma dilendim.

I. YAŞLI

Bakın bakın.. Bize acıma dilenmiş... Önce sen kendi günahların için yalvar.. Saraya getirdiğin felâket yetmezmiş gibi, şimdi de yenilerini hazırlıyorsun..

LEYLÂ

Tanrım.. Hangi felâket?

KUTAL

Mecnun'un senin yüzünden başının derde girdiğini duydun herhalde?

LEYLÂ

Felâketi şimdi sizden duyuyorum.

KUTAL

Balkaş'ın da sizin için öldüğünü biliyorsun.. Seni kurtaran Mecnun'u ararken...

LEYLÂ

Evet, biliyorum. Onun mübarek naaşını şehidler mezarlığına koydurmadığınızı da biliyorum..

KUTAL

Nasıl nasıl?. Sözüne yinele bakayım?.. Hay şaşkın budaya hay.. Hiç korkmadan, yönetimimize karışıyor, kararlarımızı eleştiriyor iftira ediyor.

I. YAŞLI

Bir düşman kızı olduğunu ne çabuk unuttun?

LEYLÂ

Aman Yarabbi bana yardım et.

KUTAL

Tutkuların seni çılgına çevirmiş, sonrası daha kötü olacak... Git buradan artık... zaten durmanın bir nedeni de yok, Mecnun'u tutuklamışlar.

LEYLÂ

Neler duyuyorum? Felâketler birbirini kovalıyor, basdığım toprak titriyor, tutunduğum dallar kopuyor... Demek Mecnun dönmeyecek?

KUTAL

Eğer ona kavuşmak istersen bir an önce uzaklaş buradan... Geldiğinden beri Türkmen Saray'ında ne rahat kaldı ne huzur.. Anladın mı, çabuk git, böylece yeni mezarların kazılmasına da neden olma. (yanındakilere) yürüyün.

(Leylâ'dan başka herkes çıkar)

LEYLÂ

Yeni mezarlar dedi... Ben zaten yaşamıyorum ki.

Kırk gündür Mecnun'dan ayrırım, bana kırk ay gibi uzun gelen kırk gün... Ne bilirdim ayrılığın bu denli acı, günlerin, gecelerin bu kadar suskun olduğunu?.. Sanki bu suskunluğun özel bir dili varmış da, onu yalnız bana fısıldıyormuş gibi... Tanrım bu ayrılık, aşkın değişmez bir kuralı mı? Bütün sevenlerin yolu hep böyle gözyaşlarıyla mi ıslanır? Bu sağnağın bulutlar korkutucu, rüzgarları kırıp döken türden mi?...

Müthiş bir oyun içindeyim, yazgımın bir oyunu bu.. Bir yandan sevgim derinleşiyor, bir yandan da yalnızlığım... Bir an mutluluğun en yüce katındayım, bir an da dertlerin, çilelerin, tasaların en karanlık uçurumunda.. Ey gök söyle.. Bunların hangisi gerçek? Sevgilimin yanındaki mutluluğum mu? Yoksa beni çekemeyenlerin o üstten bakışları, o sayısız hakaretleri, tuzakları iftirlları mı?...

Kaçmak... Evet ama insan gölgesinden kaçamaz ki?.. Başını beraberinde götüren gurbetçi'nin çevresi değişse bile,

tasası değişmez... Gözyaşlarım yetişin.. Çünkü sizin göreviniz, sözcüklerin bittiği yerde başlar. Siz, acıların arttığı, ya da yüreklerin sevindiği sıralarda görünürsünüz.. gözyaşlarım boşalsın ki, mahzun gönüllere yakın olan (1) Tanrıma beni siz götürürsünüz...

(başını bir ağaca dayar, yavaş yavaş yığılır, toprağa düşer... Az sonra arkalardan bir aydınlık belirir. Balkaş o aydınlığın önünden gelir. Korkulu bir karabasan içindeki Leylâ'yı kaldırır.)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

BALKAŞ

Uyan Leylâ.. Korkun bitti artık.

LEYLÂ

Ah, ahhh..

BALKAŞ

Leylâ.. Leylâ kızım?

LEYLÂ

Efendim..

Kalk, sâkin ol, beni görüyor musun?.

LEYLÂ

Aman Allahım.. Bana ne oldu?

BALKAŞ

(kaldırır)

Bir karabasandı herhalde?.. Geçti.

LEYLÂ

Beni uçuruma sürüklüyorlardı.

(1)—Kutsal söz.

BALKAŞ

Doğrul biraz, şimdi daha iyisin ya?

LEYLÂ

Korkunç yaratıkların saldırısına uğradım. Beni akrep dolu bir çukura attılar. kurtulmak için çok çırpındım, bir ağacın dalını tutayım dedim.. Daha korkuncuyla karşılaştım: Tutunduğum tüm dallar yılan oluverdi.. Sonra nasıl oldu bilmiyorum, bana saldıranlar kaçmaya başladılar.. Kaçarken korkunç sesler çıkarıyorlardı.. Sanıyorum, onları yakan birşey vardı, sanki bir ışık?.. Evet evet.. Işık belirince yanıyormuş gibi kaçtılar.. O ışık, sizin başınızdan geliyordu.

BALKAŞ

Benim başımdan mı?

LEYLÂ

Ağaçların altında, başınızın üzerinde bir yerden.. Aydınlık başlayınca tutuşmuş gibi çığlıklar attılar. Ahh. Tanrı...

BALKAŞ

Şu anda huzur içinde görünüyorsun.

LEYLÂ

Evet.. Tüm ağırlıklarım gitmiş, kutsal bir suyla yıkanmış gibiyim. İçimde tanımı güç bir mutluluk var.. Cenneti bilmiyorum ama cennet mutluluğu bu olsa gerek.. Ah, ne olurdu bu güzellik hep sürüp gitseydi de, dünyada hiç acı çekmeseydik.

BALKAŞ

O mutluluğa ermenin yolu da dünya'dan geçer. Yeter ki, ruh çilesini çeksın, evrimini tamamlasın.

LEYLÂ

Yaa... bu bir kural öyle mi? Hiçbir insan çileden, dertten arınmış değil demek?

BALKAŞ

Elbet kızım.. Sen bu yeryüzü'nü evrenin sonu, ya da mutlulukların en üst düzeyi mi sandın? Hayır hayır.. bir arınma bir evrim alanıdır burası.. Şunu bil ki, hiçbir yetenek insana rastlantı sonucu gelmedi, hiçbir ülküye uğraşsız erişilmez.. Bir

düşün: Hangi nesne karşılıksız elde edilir? Hangi değerın önüne, ardına tuzaklar kurulmamış?.. Toprak bile kalbindeki hazineyi alınteri ve gözyaşı almadan vermez.

LEYLÂ

Aşk ta bunlar gibi mi?

BALKAŞ

Aşk duyguların kuşkusuz en yücesi.. Kişi gerçeğe onun kanadında yükselir.

LEYLÂ

Öyleyse seven dünyada acaba neden çile çeker?

BALKAŞ

Sevdiğini gerçek sanır da ondan... Gerçek güzelliğın Tanrı'dan geldiğini düşünmez. Gerçeğe, asıl kaynağa yöneleceğine, yalana olana tutunur, ölümüyle bağlanır. Tüm mutluluğu bedensel varlıkta arar. Böylesi aşklar çokluk iyi sonuç getirmez.

LEYLÂ

Peki, acaba neyi sever insan? Neye geldik bu dünya'ya?

BALKAŞ

Pek az kimse soruyor bunu... İnsanın dünyadaki asıl işi gerçeği tanınması, gerçekle birleşmesi... Bilim ve felsefe de gerçeğe koşuyor ama her soruyu hemen yanıtlamıyor. İkisi de yarın için çalışmakta, uçsuz bucaksız yarınlar için. Peki, acaba insanın onu bekleyecek zamanı ve sabrı var mı?... İnan Leylâ, sabrın yaklaşmadığı tek gerçektir Tanrı özlemi. Kişi içtenlikle ona bağlanınca, ya bir anda, ya da yaşamı içinde kesinkes onu bulur. Aşk, Tanrının kullarına en büyük armağandır. Aşka kavuşan insan, meleklerle özgü bir emanete ulaşmıştır. Bu gibilerde dünya kaygısı da yoktur, cennet istemi de. İnsan bir kez aşka yükselince gözü yalnız Tanrı'yı görür.. Bu öyle bir mutluluktur ki, kul, önce gerçeği bulmak için yola çıkar, sonra bir bakar ki aşkı da gerçek olmuş, kendisi de...

LEYLÂ

Leylâ dediniz, adımı söylediniz.. Ben de sizi ara-sıra düşümdede gördüğüm bir büyüğüme benzetiyorum. Ama kim olduğunuzu, adınızı aslında bilmiyorum.

BALKAŞ

Benim kimliğim önemli değil.. Şurada çiçeklerle uğraşıyorum.. Bana «çiçekçi baba» demen yeter... Eh artık gitme zamanın geldi.

LEYLÂ

(eline sarılır)

Oh hayır.. Durun biraz.. Siz giderseniz bana şu andaki mutluluğum bitecekmiş gibi geliyor.. Biraz daha kalamaz mısınız?.. Oh, çiçek kokuları da arttı. Saray bahçesinde çok olsa gerek.

BALKAŞ

Evet, orada da çiçek var ama, bu kokular ordan gelmiyor.

LEYLÂ

Peki, bu karanfil, sümbül kokuları nereden geliyor?

BALKAŞ

Onlar cennet kokuları kızım.

LEYLÂ

Nasıl? Cennet kokuları mı? Ama ben insanın ölünce cenneti tadabileceğini sanırdım?

BALKAŞ

Onun belli bir alanı ve sınırı yok ki.. Tanrı isterse, insan ölmekten önce de tadar onu.

LEYLÂ

Yaşarken tadar öyle mi? İnsan bir anda cennete mi gider?

BALKAŞ

Evet.. Hem insan cennete gitmez, cennet insana gelir.. Şu anda daha dünyadayken, onu yaşayan nice mutlu kişi var.. Az önce duyduğun kokular sürüyor mu?

LEYLÂ

Yoğun bir yâsemîn kokusu geliyor, üst-üste açılan parlak sabbahlar gibi yücelikler düşündüren bir koku.. Ah Tanrım (koklar) şimdi de sümbül kokusu... Ne içten yayılıyorlar?... sanki dünyaya gelmeden önce Meleklerle sürünmüşler.

BALKAŞ

Şu anda seni bir güllükte görüyorum.. Yüzünün yanında, saçlarında sayısız güller var, Sarı, beyaz, kırmızı güller..

LEYLÂ

Sahi mi? Ama nasıl olur?.. Durun biraz (koklar) evet doğru çiçekçi Baba.. Gerçekten gül şimdi.. Ohhh doyamıyorum.. Ah bu kokuları getiren rüzgar hiç kesilmese..

BALKAŞ

Rüzgârla mı geliyor sanıyorsun? Duyduğun dünya bahçelerinin kokusu değil.. Havayla ilişkisi yok.. demin cennetin belli bir alanı yok dememiş miydim? Bu kokular da işte öyle..

LEYLÂ

Çocukken bir Tanrı yakınından dinlemiştim: Âşıklara çiçekler yanık kokarmış diye.

BALKAŞ

Yanık koku tinsel aşk'ın simgesi.. İnsan^{ın} ruhuna çok yakın bir derinlikten gelir. Gökleri eflâtuna çeviren gurup rengi gibi.. Ateşi görünmez ama, her yanı kendi rengine boyar. Dumanı yoktur ama, sanki buram buram tüter.

LEYLÂ

Bakın bakın.. Şimdi de Ödağacı kokusu... (her yanda ödağacı kokar) sanki onu doğmadan önce koklamışım gibi.. Bunun anlamı ne acaba?

BALKAŞ

İnsanın öyle anı bir geçmişi var ki, bir solukta Rahman'ı koklar.. Güzelliklerin kaynağı olan o Nur Deryası senden ayrı değil kızım.. Bardakta ayrı su gibi ama, deryada aynı su... Sen böyle anlarda Tanrı'nın: «Size ruhumdan üfledim» sözünü anımsa, bu sana yeter... Hadi, burada çok bile kaldım, beni başka bazı görevler beklemekte.. Artık ayrılıyorum.

LEYLÂ

Ahh, gitmenizi hiç istemiyorum ama size dur demek olmaz.. Acaba yine gelir misiniz?

BALKAŞ

Bilmem buna gerek var mı?

LEYLÂ

Kuşkusuz.. İnaniyorum ki siz bana yardımcı bir dostsunuz.

BALKAŞ

Demek anladın?... Peki, Tanrı gönderirse gelirim elbet.
Oh beni çok mutlu yaptınız.. (çökerek elini öper) Hiç unut-
mayacağım sizi..

BALKAŞ

(Leylâ'nın başını eliyle okşar)

Esenlikler Leylâ.. Tanrıya emanet olalım.

LEYLÂ

Esenlikler çiçekçi Baba.. Dua edin bana.

(Balkaş ağır ağır ilerler. Gel-
diği yerde arkasında bir nur
aydınlığı bırakarak gözden
kaybolur. Leylâ birkaç adım
açar, onu gözleriyle izlerken per-
de kapanır.)

İKİNCİ BÖLÜMÜN SONU

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ SAHNE

(Kerkük'te Türkmen Sarayı'nın
taht odası. Kutsal Enduz, Saray
yöneticileri girerler.)

Az sonra Mecnun Han burada olacak. Ona önce saray kapısını-
da büyük bir tören yapacağız. Sonra da bu bölümde evleneceği
kızı seçecek. Bu konuda bütün hazırlıklar tamam... Ancak
görevinizi bir daha yinelemem gerek. Bakın: (masayı işaret
eder) Şurada Mecnun Hana verilecek kutsal andaçlar duruyor.
Bunlar Selçuklu atalarımızın armağanları... Şu baştaki kırmızı
duvaklı taç, Türkmen Ecesi olacak kızın.. Mecnun onu eş ola-
rak seçeceği kızı kendi takacak. Yanda duran, evlenme töre-
ninden hemen sonra giyeceği Beylik Tacı.. Bu hançer de (han-
çeri gösterir) Naip olarak benim vereceğim armağan... İşte
hepsi bu. Hadi, hiçbir şey aksamamalı, herkes şimdi iş başına...
Ha, Ece aday kızlar hemen yerlerini alsınlar, az kalsın unutu-
yordum, şu Katmaç'lı kız nerede?.. Törende onun da bulun-
masını söylemiştim, Leylâ'ya bu haberi verdiniz mi?.. Eğer
unuttuysanız, biriniz hemen gitsin, saray dışındaki mezarlıktan
alsın getirsin Onu.

SARAY BEYİ

Getirdik efendim.

KUTAL

Mecnun gelmeden önce konuşmalıyım, nerede bu kız?

SARAY BEYİ

Dışarda bekliyor.

KUTAL

Çağırın gelsin.

(bir görevli koşar, soldan Leylâ girer)

Demek geldin? İyi iyi.. Şeyy, seni buraya çağırışımın nedenini biliyor musun?

LEYLÂ

Hayır bilmiyorum.

KUTAL

Mecnun bu gün aramızda olacak. Herhalde duydun?

LEYLÂ

Evet duydum.

KUTAL

Tamam.. O halde seni çağırışımın nedenini de anladın demek tir.. Bak Leylâ, Sarayda çok kimse senin varlığından hoşlan mıyor, bunu biliyor musun?

LEYLÂ

Evet.

KUTAL

Yakın zamana kadar ben de onlar gibiydim.. Mecnun'un Çar- dak'ta tutuklandığını öğrenince, senin buradan uzaklaşmanı istedim. Ama bu gün buna gerek kalmadı, çünkü, az sonra ona kavuşuyoruz... Biliyorum, çok sıkıntılı anlar geçirdin, ama şim- di hepsi sona erdi.. Mecnun gelir-gelmez seni soracaktır, bu nedenle artık buradasın.. Bizimle Sarayda kalmada bir sakınca yok.. Nasıl? Bu muştumdan hoşnud oldun mu?

LEYLÂ

(cevap vermez)

KUTAL

Neden yanıtlamıyorsun?

LEYLÂ

Mecnun Han'ın dönüşüne sevindim efendim. Saray'da kalmaya gelince...

KUTAL

(keser)

Evet, evet.. kararım kesin Saray'dasın.. Hem biraz sonraki kar-

şılamaya da bizimle katılacaksın.. Yalnız bu arada bir engel; soylu olmayışın düşündürdü bizi... Bilirsin, bu gibi törenlere soylu olmayanlar giremez, ama kızım Enduz burada bir çare buldu.

LEYLÂ

Nasıl bir çare?

KUTAL

Seni nedimeliğe alıyor.

LEYLÂ

(şaşkın)

Nedimeliğe mi?

KUTAL

Hem de kendi nedimeliğine. Bundan sonra o yıkık konutta oturmak yok artık. Burada hep birlikte, hep bizim aramızda.. Anladın değil mi? Türkmen Ece'sinin buyruğundasın.

LEYLÂ

Türkmen Ecesi kim?

KUTAL

Kim olacak? kızım... Mecnun ondan başkasını istemez ki.. Ha- di, bu onuru başkasına kaptırmazsın sanırım.. Karar verdiysen, hizmetçiler hemen seni giydirensinler.. Ne o? daha ne düşünü- yorsun? Durma yürü, bu herkesin ulaşacağı devlet değil.. (bo- ru sesleri duyulur) Mecnun galiba yaklaştı, borular haber ve- riyor.

SARAY BEYİ

Dışarda sizi bekliyorlar.

KUTAL

Hemen çıkalım.

(Leylâ'yla Enduz'dan başka kim varsa çıkar.)

ENDUZ

Törenden önce seninle bir sorunu görüşmek istedim.

LEYLÂ

Buyurun.

ENDUZ

Mektuplardan söz açacaktım.

LEYLÂ

Hangi mektuplardan?

ENDUZ

Mecnun'a gönderdiğin mektuplar.

LEYLÂ

Onlardan nasıl haberiniz oldu?

ENDUZ

Mecnun bana göndermiş.. Benimle evlenme isteğini yinelemiş. Onunla sözlü olduğumu bilmiyor muydun?

LEYLÂ

Hayır.

ENDUZ

Çocukluğumuzdan beri..

LEYLÂ

İlk kez duyuyorum... Yazdığım mektuplar yanınızda mı?

ENDUZ

Tabii. İnanmazsan al da bak.. (Mektup tomarını çıkararak Leylâ'ya verir)

LEYLÂ

Benim mektuplarım... Doğrusu şaştım buna.

ENDUZ

Bunda şacak ne var? Niçin öyle baka-kaldın?

LEYLÂ

Bunları bana kendi veremez miydi diye düşündüm.

ENDUZ

(tomarı Leylâ'dan çeker alır)

Ben de vermiş değilim zaten, onların bende kalması daha doğru.. Sonra sana birşey daha söylememi istedi.

LEYLÂ

Lütfen onu da açıklayın.

ENDUZ

Bundan sonra kendisiyle hiç ilgilenmemeni istiyor.. Bu konuda bana bir diyeceğin var mı?

LEYLÂ

(bitkin)

(cevap vermez)

ENDUZ

Birşey sormuyorsun.. Acaba neden?

LEYLÂ

Soracak birşey kalmadı ki.. Bütün diyeceklerinizi dediniz.

ENDUZ

Bana şu hususta söz ver: Bundan sonra onunla hiç ilgilenmeyeceksin.. Mecnun böyle istiyor, anladın mı?

LEYLÂ

Yalnız onu değil, sizin niyetinizi de anladım.

ENDUZ

Bu nasıl söz?.. Bir nedime hatununa böyle karşılık vermez.

LEYLÂ

Başka buyruğunuz yoksa gideyim.

ENDUZ

Çok kötü yetişmişsin.. dur, sen kal.. ben çıkıyorum. (Enduz sağdan çıkar)

LEYLÂ

(çok üzgündür, ağlamaklı bir sesle)

Sevgilim mektuplarımı geri göndermiş.. Hem de onunla. O, yâni beni horgören hasetşiyle.. En gizli anılarım vardı o mektuplarda.. Kimseye açamayacağım duygularımı belirtmiştim o yazılarda... Peki, neden bunu yaptı? Niçin onları kendi vermedi de düşmanıma gönderdi? Bu ne düşüş, bu ne aymazlık Tanrım?... Demek erdem bazan rezillikle aynı terazide tartılabiliyor? Bir süre en yüce duygulara çıkan insan, bir süre sonra onları da kendisiyle birlikte çirkefe gömebiliyor?. Yazık, yazıklar olsun...

Başta Mecnun, bütün Saray bana düşman.. Biliyorum,

kimsesizliğimi herkes bilsin diye beni Saray'larına aldılar, yoksulluğum artsın diye altın arabaya bindirdiler.. Yâni buraya şunun için çağrıldım: Ben gözyaşı dökerken onların yüreğine sular serpilecek, ben yas tutarken, onlar bayram yapacaklar... açıkçası, birinin ölümü, ötekilerin yaşamı için. Tanrım bu halimle bir kurbandan farkım ne?.. Bir kurbanım biliyorum ama, söyle niçin düşmanların sofrasına konuldum?..

Az sonra şölen başlayacak, ilk kez beni yiyecekler.. Evet, beni... Bu bayrama canıyla, kaniyle katılan benden başka kim var?.. Öyleyse neden biran önce başımda toplanmasın, beni didik didik etmesinler?... Gel ey hançer.. biliyorum ki sen de bir düşmansın, sırasına göre öldürücü bir düşman.. (parmaklariyle hançerin iki yüzünü yoklar) Ama hiç değilse bir soylu gibi ikiyüzlü değilsin.. kabzana kadar göğsüme girsen de ne çıkar?.. Onların üstten bakışları gibi canımı yakamazsın benim.. Çarçabuk düşürsen, yere vursan da ne zarar.. sevgilimden daha hâince yere çalamaz, ondan daha aşağılara düşüremezsın beni...

(hançeri göğsüne saplarken, birden sağdan gülüşüp söyleşerek hizmetçiler girerler. Leylâ, onları duyunca hançeri masaya atar. Hizmetçiler çevresinde toplanırlar.)

2. HİZMETÇİ

Hatunum sizi çok beklettik.

3. HİZMETÇİ

Bakın burada her renkten giysi var.

4. HİZMETÇİ

Bunları yalnız baş Nedimeler giyer. Geç kaldık, ah ne olur, kaşlarınızı çatmayın..

2. HİZMETÇİ

Bu renk nasıl? Ay bu üzerinizde çok güzel duracak.. Bir nedime kadar olmasa da, süslemeyi biz de biliriz.

3. HİZMETÇİ

Elbet biliriz.. Enduz Hatun'u da biz süslüyoruz hep.. Ama bundan sonra bu görev sizin,

(Hep birlikte kahkahayla gülerler. Sağdan I. Hizmetçi girer, telaşlıdır)

I. HİZMETÇİ

Kızlar biraz yavaş. Sesiniz taa şölen odasından duyuluyor. (Leylâ'ya bakar) Aman yarabbi, bu ne güzellik, bu ne saltanat?.. Sözümden yalan yok, gören Ece Hatun sanır sizi.. Aaaa, meğer siz söylenenden çok, çokook güzelmışsiniz?..

3. HİZMETÇİ

Doğru doğru.. Hem söyledikleri gibi soğuk ta değilsiniz.

I. HİZMETÇİ

Kız sen sus. Sorulmadan hiçbir şeye yanıt verme.. Sizler de ellerinizi çabuk tutun biraz.. Yıldız, sen Arzuyla saçları düzelt, Helena sen de etekleri.. (Leylâ'ya) Bugün her yandan buyruk yağıyor Hatunum, herşeyi bizden soruyorlar.. Bu kızlar iki gecedir gözlerini kırptılar mı? Bunu soran yok... Ama Sul-tanım, neden hep böyle dalgınsınız? Ben olsam nedime yaptılar diye sevinçten yerimde duramam... Sözümlü duymadınız mı yoksa?..

LEYLÂ

Ne dediniz?

I. HİZMETÇİ

Size sevinin diyorum. Kimler kimler uğraşmadı bu nedimelik için?

2. HİZMETÇİ

(dışarıya bakar)

Galiba geliyorlar.

I. HİZMETÇİ

Kızlar çabuk olun.. İş biten acele şölen odasına... Size hadi dedim duymadınız mı?

3. HİZMETÇİ

Duyduk duyduk, çıkıyoruz.

(3. Hizmetçi çıkar, I. Hizmetçi sağdaki kapıya bakıp telaşla döner.)

I. HİZMETÇİ

Evet.. Yaşlılarla Hatunlar.. (hizmetçilere) siz de işi bırakın, burayı hemen boşaltın. (Leylâ'ya) Hatunum şöyle gelin, törende sizin de göreviniz var.

(Öteki hizmetçiler hızla sağdan çıkarken, I. Hizmetçi Leylâ'yı sol kenara çeker. Ona son kez çekidüzen verir. Sağdan önde yaşlılar arkada Ece adayı kızlar girerler. Yaşlılar sağa kızlar da sola yüzyüze gelecek biçimde dizilirler. Ece adaylarının önünde Enduz vardır. Enduz halka en yakın bir yerde, Leylâ'yla I. hizmetçinin önünde durur. I. Hizmetçi koşar onun duvağını toplar, Leylâ'nın eline tutuşturur.

Soldaki kapıdan, Mecnun ve yanındakiler girerler. Afşin, Salmal, Elçiler onu izlerler. Yaşlılar Mecnunu ellerini çapraz omuzlarına koyarak selamlarlar. Ece adayı kızlar da diz çöküp selamlar ve doğrulurlar.)

İKİNCİ SAHNE

(aynı yer)

MECNUN

Komşu Elçiler değerli armağanlarla gelmişler, ama onlardan da değerlisi, bize olan dostlukları... Ben de size iki dost getirdim. Bunlardan biri Çardak'lı Afşin, öteki de Katmaç Elçisi Salmal.. Evet, iki kardeş bunlar, tıpkı Dicle'yle Fırat gibi. Doğdukları, geçtikleri, beslendikleri toprak hep aynı.. Yalnız Boy-

ları (1) değişik.. Ama ikisi de aynı doğrultuda.. Daha sayayım mı? (soldan giren Boyla'yı, Afşin'le Salmal'a gösterir) Bakın, bu da Amcaoğlum. Size ondan sık sık söz açtım, Sınır Beyi Gökhan Boyla, Ben yokken orduyu O yönetir.

(Boyla, Afşin ve Salmal bir araya gelirler, Mecnun Yaşlılara döner)

Size gelince büyüklerim, Çardak'a izninizi almadan gittim, ama savaşa başlayan gezimi barışla bitirdim.

KUTAL

Bizim için dönüşün çok daha önemli.

I. YAŞLI

Hoş geldin Mecnun.

MECNUN

Herşey tıpkı iki yıl önce bıraktığım gibi.. (kızlara) siz çocukluk arkadaşlarım, hep buradasınız... Bakıyorum da kiminizin boyu beni de geçmiş.. Kiminiz de çok zayıflamışsınız, Zaten siz bildim bileli hep zayıflarsınız ya.. Ne o? neden öyle susuyorsunuz? Yoksa yemek yiyordunuz da lokmalarınız ağzınızda mı kaldı?

(kızlar gülüşürler)

Baştaki kız Enduz değil mi? Kimıldamasa mumya sanacağım onu.

ENDUZ

Hoş geldin Mecnun.

MECNUN

(Burdusar'a)

Bu uzun boyluyu da gözüm bir yerden ısıyor.

BURDUSAR

Ah, soylu efendim, Burdusar'ı tanımadınız mı?

(1) Mecnun'un bu sözü üç anlamlıdır: Dicle'yle Fırat'ın boylarını belirtirken, öte yandan da Salmal'ın kısa, Afşin'in daha uzun boylu olduğunu ve her ikisinin de ayrı ayrı «Boy»lara bağlı olduklarını kasd ediyor.

MECNUN

Burdusar mı? Dalgınlığımı başışla.. Kabarık saçların yüzünü o denli ufaltmış ki, tıpkı bir ağacın altına saklanmış gibisin... Eee tören ne zaman başlayacak? Konuklarımız tamam mı?

KUTAL

Başlamak için işarietini bekliyoruz.

MECNUN

Durun biraz.. Başka gelecek kimse yok mu?

KUTAL

Bütün çağrılılar burada efendimiz.

MECNUN

Bence asıl hazır bulunması gerekli olanı unutmuşsunuz.. O gelmeden düşün yapılmaz.

I. YAŞLI

Kimden söz ediyorsun Mecnun?

MECNUN

Leylâ nerede? Onu neden çağırmadınız?

KUTAL

Çağırdık Han oğlum.. Üstelik kızım ona nedimelik bile verdi. İşte, en arkada.

MECNUN

(birkaç adım ilerler. Gözü Leylâ'da kendi kendine)

Evet Leylâ o... Eğer o olmasaydı, kalbim böylesine çarpabilir miydi?... Yazık.. gerçekten nedime yapmışlar, üstelik Enduz'un duvağını tutuyor.. Ah sevgilim, çok haince bir tuzağa düşürmüşler seni. Bu tuzak aslında sana değil bana hazırlanmış. Herşeyi anlıyorum. Ama kaygımı kimseye belli etmemem gerek. Gülümse Mecnun.. Az sonra taç giyecek bir Bey gibi mutlu görünmeye çalış...

KUTAL

Ne oldu efendimiz, canını sıkın bir şey mi var?

MECNUN

Hayır, hayır hiçbir şey..

KUTAL

Öyleyse başlayalım.. (ortaya) Onurlu konuklar.. Şu anda kalplerimiz iki bayramın coşkusuyla kanatlı.. Biri, Oğuz torunu Selçuklu Türkmen Mecnun'un, babası Saltuk Han'dan boşalan tahta oturması, öteki de evlenme töreni... Evet, Han oğlumuz az sonra Türkmen Beyi olacak. Ancak bilindiği gibi töremiz tahta geçecek Bey'in evli olmasını koşul sayar. Bu nedenle evlenme törenini öne alıyoruz... Şurada kırmızı duvaklı bir gelin tacı görüyorsunuz. Rahmetli annesinin kutsal andacıdır o.. Şimdi Bey'imiz onu kızlarımızdan birinin başına koyacak. Mecnun Han duvağı hangisinin başına koyarsa, o mutlu kız hem Beyimize eş, hem de Türkmen'lerin Ece Hatunu olacak.. Evet, Tören başladı, haberciler hemen yollara çıksın, rüzgarlarla yarış eden atlılar muştumuzu her yana duyursunlar...

(dışardan boru sesleri gelir. Kutal kırmızı duvaklı Andac'ı alarak Mecnun'a uzatır.)

Al... Sana bunu babanın en yakın dostu olarak veriyorum.

MECNUN

(tacı alır, sitemli)

Babamın en yakın dostu öyle mi?

KUTAL

Bundan kuşkun mu var Mecnun? Elbet öyle.

MECNUN

Anladım, anladım. Öyle diyelim, öyle olsun.

I. YAŞLI

Neye durdun Mecnun? Bak, şu kızların kalpleri, boşluğa kanat açan yavru kuşları gibi çarpmakta.. Onlardan birini seç artık. Halk Ece'sinin kim olduğunu öğrenmek istiyor.

MECNUN

Gelirken Balkaş'ın kabrini ziyaret ettim. Onu şehitlik dışına siz gömdürmüşsünüz öyle mi?

I. YAŞLI

Şeyy.. Buna zorunluyduk çünkü...

MECNUN

(keser)

Peki peki, ne diyeceğinizi biliyorum, o da öyle olsun.. Bunları daha sonra görüşeceğiz.. (birkaç adım ilerler. Kendi kendine) Sevgilimi aşağılamak istemişler, ama üstünlüğüne ket vuramamışlar. Etkisinden görkeminden hiçbir şey eksilmemiş... Onu görünce duygularım tomurcuklandı sanki... Hangi yağmurla böylesine canlanır çiçekler? Hangi çiçek rüzgarı bu denli çabuk sarhoş eder?... Hangi yıldız O'nun alını gibi yüksek ve nurlu?.. Hangi yücelik bana O'nun kadar yakın, uğurlu?... Yalnız, acaba neden bakmadı bana?. Yoksa, beni unuttu mu?.. Ayrılığın fitneci zamanı mı araya girdi? İnsan bir anda sever ama, bir anda unutmaz... Kuşların bile bir çırpıda ezberlediği aşkımızı sevgilim nasıl unuttur?.. Ah işte, işte bana döndü.. Tıpkı ilk karşılaştığımız gün baktığı gibi bakıyor.. Sürelerin en kısasına, dünyadaki aşkların en yücesini sığdırarak bakıyor, başından geçen felâketi umursamıyor bile, demek aşkı felâketinden de büyük...

Şu anda Onunla konuşmak, sesini duymak ne büyük bir gereksinme.. Ona hiç eskimeyen sözcüklerle seslensem?.. Ama o sözcükleri bulamıyorum ki?... En iyisi, Sevgilim demeliyim Ona.. Çünkü seçtiklerimin içinde en yenisi, en ölümsüzü bu...

(geri döner, elinde Andaç taht'ın yanından başlayarak Ece Aday'larının önünden ağır ağır geçer. Kutal mutlu, Enduz ise, Mecnun yaklaştıkça göze çarpan bir kurum içindedir. Mecnun Enduz'un önüne gelince durur. Herkes Andaç Onun başına koymasını beklerken, Mecnun arkadan Leylâ'yı ortaya çeker ve Tacı Onun başına koyar. Ses ve hareket kesilmiş pantomim başlamıştır)

Eşim sensin, gönlümün taht'ına oturan sensin.

LEYLÂ

Tanrım, bu sahi mi?.. Gözlerim sakın bana yalan söylemesin?

MECNUN

Hayır Sevgilim yalan değil.. Tanrı kalplerde gizlenenleri bilir.

LEYLÂ

Seni ne denli özledim Mecnun.. Yılarca görmemişim gibi.

MECNUN

Ben de öye.. Nice güneşler doğdu, ama yeni bir gün doğmadı. Nice yıllar geçti ama, seni gördüğüm O an geçmedi.. Şimdi ne denli sevinçliyim bilsen? Işığım, Ülker yıldızını bile gözlerini kamaştırır.. İnan ki düş değil bu.

LEYLÂ

Evet. Düş değil, bu bir gerçek.. Sevgilim seninleyim, işte yine ilk gördüğüm andaki gibi bakıyorsun bana.

MECNUN

İnan Leylâ, yaşamım boyunca sana hep öyle bakacağım.

(biraz durur, anımsar gibi)

Neydi o bendeki telaş, seni gördüğüm zaman?...

O kaçış, o saklanış, o manzara gibi duruşum?

O varlığımın dışına çıkış, o boydan enden kurtuluşum?...

Neydi sevgilim?

Eline değemezdi elim,

İşidemezdin sözlerini yüzünün gürültüsünden,

Bilemezdim, nerdeyim, ne arardım,

Gözlerim bakamazdı güzelliğine,

Ağzımın arasından bakardım...

LEYLÂ

Neydi, neydi o bendeki hayret, seni gördüğüm zaman?...

O susuşum: dilim tutulmuş gibi,

O söyleyişim: ağızımı kapamadan?...

O kayboluşu ağırlığının,

O yakını uzak, uzağı yakın birleşen uzaklıklar gibi,

Birleşen solum sağım?.

O hiliç kırpmadığım gözkapagım?...

(bir süre susarlar. Arkadan sesler ve yermeler başlar. Yaşlılar durumu beğenmediklerini belli ederken, kızlar fiskosa girerler. Leylâ üzüntü ve korkuya kapılır)

MECNUN

Sevgilim.. Sevgilim ne oldu?.. Seni böyle rüzgarda yaprak gibi titreten ne?

LEYLÂ

Aşkım ve korkum Mecnun. Bu mutluluk önünde, her ânı bir bitiş olan varlığım nasıl titremez, nasıl ufuklarla yarışa kal-
kar?

MECNUN

Bak Leylâ.. Ne denli ölümlü olursa olsun görünmez kanatları var insanın... Ruhumuz gerçekten ayrı değil ki, aşk ta onun bir parçası.. Bir düşün: eğer bedenimiz sınırlı olmasaydı, sınırsızlığı nasıl anlardık?.. Peki... Şimdi korkunun nedenini açıkla.

LEYLÂ

Varlığım hepsinin huzurunu kaçırıyor.. Keşke beni Ece Hatun seçmeseydin. Bak, gürültü başladı bile, yermeleri duymuyor musun?

MECNUN

Hepsini duyuyorum... Ama bil ki, böylesi daha iyi.. Yara deşildi, kanlı irin ortaya çıktı. Eğer böyle yapmasaydım, içyüzlerini öğrenmem için uzun süre beklemem gerekecekti..

I. YAŞLI

(telaşla Mecnun'un yanına sokulur)

Ne yaptın oğlum? Annenin emaneti olan o kutsal tacı kimin başına koydun?

MECNUN

En uygun olanın başına,

I. YAŞLI

Şöyle çevrene bak, yetişmiş bunca kız içinde eceliğe layik kimse yok muydu?

MECNUN

Evet, ama Leylâ hepsinin başında.. Çünkü o benim yazgım.

(Enduz kızgınlık içinde ayrılır,
Kutal arkasından koşar)

KUTAL

Enduz, Enduz.. Nereye gidiyorsun? Dur, beni dinle biraz.

ENDUZ

(sırıılır)

Engel olma baba. (Çıkar)

I. YAŞLI

Seçtiğin kızın soylu olmadığını hiç düşünmedin. Hiçbir Türkmen Beyi kanımıza başka kan karıştırmadı, Saltuklarda görülmedi böyle şey, yazık..

MECNUN

Nasıl? Leylâ soylu değil mi?.. Peki, kimler soylu sizce? Göğüslerini mücevherlerle dolduranlar, adlarına şatafatlı ekler takanlar mı?.. Kıskaçlar, cimriler, zalimler, hâinler mi soylu?... Kimilerine göre de soyluluk bir kan.. Oysa imanla, erdemle arınmamış kan hayvanda da var... Hayır, benim soylularım değil bunlar.. Ben inançlıyı, doğruyu, alçak gönüllüyü yeğlerim. Soyluluk, acıma ve sevgiyle dolu bir kalpte yaşar. Özveri, vefa, dostluk ta onun arkadaşları... Görüyorum ki, zamanın hastalığı sizede bulaşmış. Çardak'ta çok şeylere tanık oldum. İnsanları düşüncelerine göre cezalandırıyorsunuz, hatta kimilerini ölümden sonra bile...

KUTAL

Eğer Balkaş'ı kasd ediyorsan, beni sorumlu tutma.. İnancım: O bir şehit gibi öldü.

MECNUN

Evet.. Kuşkusuz şehit.. Hem de ölümünden çok önce.

I. YAŞLI

Anlayamadık, insan ölmeden önce nasıl şehit olur?

MECNUN

Sürdüğü yaşamla... Şehitlik çok kez yaşarken kazanılır. Balkaş'ta böyle oldu, Saraydan kaçmasının nedeni, yaptığınız baskı ve zulümler.

I. YAŞLI

Bu çok ağır bir suçlama.

2. YAŞLI

Bunu kabul etmeyiz.

I. YAŞLI

Bak Saltuk, sana onbeş gün süre tanıyoruz. Düşün, bir yargıya var: Ya Leylâ ya da taht, anlaşıldı mı?

MECNUN

Bu bir buyruk mu?

I. YAŞLI

Hayır, bir yasa.

MECNUN

Öyleyse siz de yeni yasalara hazır olun.. Bundan sonra İrade, yalnız, halkın elinde olacak, İrade, Bey'ler, yaşlılar, imtiyazlı kurullar tarafından parça parça edilmeyecek. Siyasî yönetim Meclisi tek olacak, bölünmeyi, dağılmayı önlemenin çaresi bu.

2. YAŞLI

Yâni bizim yargı yetkimizi de tanımıyor musun?

MECNUN

Yetki, bağımsız yargı kurullarınıdır, sizin değil..

I. YAŞLI

Bu nasıl yanıt?.. Biz yargıç değil miyiz?

BOYLA

(ileri çıkar)

Bay'lar lütfen kesin artık.. Şimdi tartışmanın sırası değil. (I. Yaşlı'ya) Şu anda yetki sizde, Onbeş günlük süreye biz de katılıyoruz. Kararınızı verin!..

I. YAŞLI

Kararım şu: Mecnun ya tahtta kalır, ya da şu Katmaç'lı beslemeyi alır gider.

AFŞİN

(Mecnun'a)

Efendimiz, Leylâ Hatun fenalaştı.

I. HİZMETÇİ

(koşar)

Baygınlık geçiriyor.

MECNUN

(düşmek üzere olan Leylâ'yı tutar. Bazı kızlar, Kutal koşarlar. Mecnun yaşlı'lara)

Saldırınız âsiler gibi.. (Leylâ'ya) Leylâ, Leylâ.. Çabuk bir hekim.. (I. Yaşlı'ya) Sözlerinizi unutmadım, bunların hesabı sorulacak.

KUTAL

Koşun, Saray Hekimi nerde?

MECNUN

(Leylâ'yı tahta götürüp yatırır)

Yalnız kalmak istiyorum.

KUTAL

Tören durduruldu. Görevliler, konukları başka bölüme alın. Tören onbeş gün sonraya.. Burayı hemen boşaltın.

I. YAŞLI

Biz Yaşlı'lar da çıkacak mıyız?

KUTAL

Elbette, elbette, Mecnun Han'ın dediğini yapın.. İşte ben de çıkıyorum.

(Yaşlı'lar, kızlar, salondakilerin hepsi çıkarlar. Mecnun Leylâ'nın yanında onu ayıltmaya çalışırken perde kapanır)

ÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜN SONU

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİRİNCİ SAHNE

(Kerkük, Saray korusu'nda aydınlık bir gece)

(Kutal'la Boyla girerler)

KUTAL

Leylâ'nın yolunu keseceğimiz yer işte burası.. Her gece bu saatlerde çıkıyor, korunun ucunda Mecnun'la buluşuyor.

BOYLA

Onu kaçırarak adamların hazır mı?

KUTAL

Suss.. Biraz yavaş.. Adamlarım koruya çoktan gizlendi. Onu gözetliyorlar.

BOYLA

Benim işim ne olacak?

KUTAL

Bir saldırı olursa beni koruyacaksın.. Gerekirse kılıcınla tabii.

BOYLA

Kolay.. İsteddiğin bu kadar mı?

KUTAL

Biliyorsun, bir de Katmaç Elçisi sorunu var. Unutmadın her halde?

BOYLA

Hiç unutmuyum? Sabahı bekle.. Belki Onun da ölüm haberini alırsın.

(Bir kuş öter)

KUTAL

Bak, işaret verildi, bizi çağırıyorlar. Sen hemen koruya gir, ben bazı gürültüler duydum, bakıp geleceğim.

BOYLA

Peki.

(Koruya girer. Kutal sağdan koruyu gözetlerken, Enduz karşı-sına çıkar)

KUTAL

Ne o?.. Enduz sen misin? Gecenin ortasında burada ne arıyorsun? Yoksa kötü bir şey mi var?

ENDUZ

Evet baba.. Arkanızdan geldim, Saray'dan çıktığınızdan beri sizi izliyorum.

KUTAL

Beni mi izledin? Bu da ne demek? Neden arkamdan geldin?

ENDUZ

Boyla'yla beraberdiriz.

KUTAL

Eeee, ne olmuş beraber olmuştuk?

ENDUZ

Şeyy.. Ne zaman onunla bir işe girişseniz, kötü olaylar oluyor.

KUTAL

Bunlar nasıl sözler?.. Şaşkın kız bunun için mi gece yarısı arkamdan koştu? Hem sana kaç kez söylemedim mi, kimsenin aleyhinde söz istemem diye.

ENDUZ

Ama baba, Sandığınız gibi size dost değil O.

KUTAL

Bak hâlâ bana karşı geliyorsun? Bunları konuşacak zaman mı şimdi? Haydi çabuk Saraya dön, yoksa kızdıracaksın beni.

ENDUZ

Gitmem Baba. Felâkete uğrayacaksın diye korkuyorum. Boyla'yla girişeceğimiz iş, çok korkunç, çok acımasızca.

KUTAL

Vay vay.. Neymiş o girişeceğimiz iş açıkla bakalım?

ENDUZ

Leylâ'yı baba.. Leylâ'yı kaçırtacaksınız, yalvarırım yapmayın bunu.

KUTAL

Nasıl nasıl? Demek gizlice dinledin bizi? Hay lânet sana.. Ben seni korumak için neleri göze alıyorum, sense hiç sıklımadan düşman kızı savunuyorsun. Çabuk geriye dön, yoksa seni cezalandıracağım.

ENDUZ

İnan baba, buraya Leylâ'yı savunmak için değil, senin için geldim. Seni bir belâdan bir tuzaktan korumak için. Ne olursun vazgeç kararından.

KUTAL

Hain kız, yine babana karşı geliyorsun, artık yeter.. Bak bu sana son uyarım: Gitmezsen seni muhafızla gönderirim. Yitirilecek zamanım yok dedim, anlamıyor musun? Çabuk git, gözümde de bir daha görünme. İşte ben de gidiyorum.

(Kutal koruya girer)

ENDUZ

Boyla babama tuzak kurdu... Ama Ona bunu inandıramadım, beni dinlemedi... Ah, ne yapsam?... Acaba gidip Leylâ'ya kaçırılacağını haber versem mi? O zaman babam da Boyla'nın tuzağından kurtulur. Kurtulur ama.. Bu kez Mecnun yanında bütün onurunu yitirir, Saray'dan kovulur, herkes hain gözüyle bakar Ona... Hayır bunu da istemem.. (bir ses duyar) İşte biri geliyor.. Kimseye görünmemem gerek.. Gelen babam galiba.. Eyvah, beni gördü, kaçamam artık.. Ama hayır bu başkası.. Tıpkı Mecnun gibi yürüyor.. Aman Tanrım, gelen o... Mecnun.

İKİNCİ SAHNE

(aynı yer)

(Mecnun elinde küçük bir defteri okuyarak girer)

ENDUZ

Hayırlı saatler efendim.

MECNUN

(defteri koynuna sokar)

Oooo, hayırlı saatler.

ENDUZ

Birden önünüze çıktım, biraz dalgındınız, sizi şaşırttım galiba?

MECNUN

Evet şaşırdım.. Bu yöne hiç gelmezsiniz.. Nasıl oldu böyle?

ENDUZ

Gece o kadar güzel ki, her şey de öylesine suskun.. Dolaşmak geldi içimden.

MECNUN

Evet, gece güzel ve sakin.. Ama tersine siz çok telaşlı, heyecanlısınız.. (çekilir) Yolunuza engel olmayayım.

ENDUZ

Hayır hayır durun, soracaklarım var: sizi çok düşünceli gördüm. Bunun bir nedeni olmalı?

MECNUN

(alaylı)

Biraz üzüntülüymüm efendim.

ENDUZ

Üzüntünüze katılabilir miyim?

MECNUN

Katılamazsınız.

ENDUZ

Acaba neden?

MECNUN

Çünkü o bir gezinti değil.

ENDUZ

Yanıtınızı pek anlayamadım.. Son günlerde haliniz herkesin dikkatini çekiyor.. Niçin eskisi gibi değilsiniz? Hele öğrenimden döndükten sonra tamamen değiştiniz.

MECNUN

Siz eskisi gibi misiniz? Babanız, çevreniz eskisi gibi mi?.. Her şey değişmekte, Kiminin aklı, kimilerinin de işleri değişmekte.

ENDUZ

Acaba bendeki değişiklik neymiş? doğrusu merak ettim.

MECNUN

Sözelimi, eskisinden daha sık giysi değiştiriyorsunuz.

ENDUZ

(şaşkın)

Aaa.. Giysi mi dediniz?

MECNUN

Evet.. Hem bir sonraki, bir öncekinden daha süslü oluyor. Az şey mi bu?

ENDUZ

Şimdi anlıyorum: Benim giysilerimin süsünü eleştiriyorsunuz. Peki.. Ya Leylâ?

MECNUN

Leylâ nereden ansımanıza geldi?

ENDUZ

Gözlerine sürme çektiğini işittim, acaba dudaklarına ne kullanıyor?

MECNUN

Söyliyeyim: Dili, dudakları için doğru sözü kullanıyor, Sesi için İlâhîyi, ezgiyi... Daha sayayım mı? Kalbi için de Tanrı ve insan sevgisini.

ENDUZ

Bana alınmış gibisiniz... Öyle anlaşıyor.. Sözlerinizde horgörü var, burnum çabuk koku alır.

MECNUN

O halde her kokuyu duymanız gerekir, hattâ domuz kokusunu bile.

ENDUZ

Ama bu konuşmamızın domuzla ilgisi ne?

MECNUN

Yanlış anladınız. Biz domuzla ilgileniyoruz demedim.. Bir domuz bizimle ilgileniyor.

ENDUZ

Doğrusu yine birşey anlamadım.. Başka şeyler konuşsak.. Örneğin elinizden hiç düşürmediğiniz şu defter.. Ne yazısı var onda?

MECNUN

Dedikodu.

ENDUZ

(zoraki güler)

Çok ilginç.. Okumak isterdim.. Tabii izniniz olursa.

MECNUN

Bilmem ama, pek hoşunuza gideceğini sanmam. Hem sandığınız gibi dünya dedikodusu değil ki o?

ENDUZ

Ya ne dedikodusu?

MECNUN

Âhiret dedikodusu.. Yâni sizi pek ilgilendirmez.

ENDUZ

Anladım anladım.. Bir felsefe kitabı olsa gerek.. Ama felsefeyle dedikodu nasıl yanyana gelir?

MECNUN

Tıpkı sizinle benim yanyana gelişimimiz gibi.. Bu nedenle ikisinin de sonucuna pek varılmaz.

ENDUZ

Bana verdiğiniz yanıtlar hiç hoş değil. Beni hep yaraladınız... Sizze fazla okuduğunuzu söyledim hepsi bu.

MECNUN

Diyelim ki ben çok kitap okuyorum, bu o denli kötü bir şey mi?.. Sözgelimi başkalarının mektuplarını okumaktan da kötü değil ya.

ENDUZ

Oooo, işte bir taşlama daha.. Aslında önemli bir haber verecektim size.. Yazık.. ama siz dinlemediniz.. İzniniz varsa gidiyorum. Esenlikler.

MECNUN

Esenlikler Enduz

(Enduz kızgın hızla sağdan çıkar, soldan az sonra Afşin girer)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

MECNUN

Sen misin Afşin?

AFŞİN

Benim efendim. Katmaç Elçi'sinin korunmasını buyurmuşunuz, güvenliği için dolaşıyorum isterseniz gideyim?

MECNUN

Hayır hayır, karşılaştığıma sevindim.

AFŞİN

Sizi biraz yorgun görüyorum.. Acaba kaç saattir dolaşıyorsunuz?

MECNUN

Sevgili'nin çevresinde gezene hiç saat sorulur mu?

AFŞİN

İlahi efendim.. Desenize çok yakındaydınız. Şu Akasyalı bölümde? Ecemizi uzun süredir göremediniz herhalde?

MECNUN

Sana kim söyledi uzun süre diye? Akşamdan beri Onunlayım, ellerinin sıcaklığı hâlâ avuçlarımda.

AFŞİN

Öyleyse şimdi Saray'a dönüyorsunuz?

MECNUN

Onu da bilemedin.. Leylâyı bekliyorum.

AFŞİN

Nasıl? Az önce Onunla olduğunuzu söylemediniz mi?

MECNUN

(alaylı)

Ben de seni başından sevgi geçmiş, halden anlar biri sanırdım. Onu özledim dostum, Onu yine görmek geldi içimden.. Şimdi anladın mı? Nerdeyse burada olacak.

AFŞİN

O halde bana yol göründü demektir, Acaba hangi yönden gelecek?

MECNUN

Galiba her yönden.. O gelince her köşe bucak amber kokacak, sevgilim görününce bütün doğada şafak atacak. İlk sabah kül gibi olmuş benziyle Ona şaşkın bakacak. Tanyeri Onu görünce utancından kızacaktır.

AFŞİN

Sizi derin bir coşku içinde görüyorum.

MECNUN

Elbette.. Sevgiliyi beklemek kadar coşku veren birşey var mı?

AFŞİN

Bakın bu çok doğru.. Gelip elini vermesi, başını göğsünüze dayaması, dudaklarını..

MECNUN

Yok Yok, daha ileri gitme.. Salt uzaktan görünmesi, yaklaşip gülümsemesi, yanında yürümesi... Bence asıl heyecan, sevgili daha yaklaşıırken duyulandır.

AFŞİN

Yâni, şeyy... Bunların yetmediği zamanlar olmaz mı? Bakarsınız gülümsemez, ya da beklendiği zaman gelmez.

MECNUN

Öyle de olsa, heyecan durmaz sürer.. Duygu yağmuru aşk gölüne kesintisiz iner.. Sevgili kaşını çatar, ağlar.. Kimi ayrılıktan söz açar, bunların hepsi o coşku yağmurunu kamçılایan şimşekler..

AFŞİN

Bağışlayın ama, bunların sevgiden alınan tatla ilgisi ne?

MECNUN

Bak benim iyi arkadaşım: Aşk korkulu bir titreyiş, bitmeyen sarhoşluk, sürekli heyecan ürpertisidir.. Eğer sen sevgilinde başka tat arıyorsan, git bir doyumluk tatlı ye daha iyi...

AFŞİN

Sizi biraz fazla bekletmedi mi?

MECNUN

Belki... Ama dünyada bekletmeyen sevgili var mı? Hem nederini soramazsın.. Çünkü hep onlar haklıdır. Olaylar bile yardım eder onlara.. Geç kaldığı gün, bakarsın güneş tutulur, ya da daha önemli birşey, ayakkabısı ayağını sıkır... Şimdi söyle bakalım: Sevgilin seni böyle bekletseydi ne yapardın?

AFŞİN

Şey, O beni hiçbir zaman bekletmez efendim, hattâ bir sonraki buluşmamızın sözünü bile verir.

MECNUN

(alaylı)

Gördün mü bak?.. Benim sevgilimse bana, gelmeyeceğini bildirmek için gelir.

AFŞİN

Galiba anlatamadım.. Ben diyordum ki, sevgilim benimle sık sık buluşmak ister.

MECNUN

Benim Leylâmsa her gelişinde hep: «bu sonuncudur» der.

AFŞİN

Böylesini ilk kez duydum.. Demek ki sevgiler tür tür.. O benim yanıma gelince, elleri ellerimde uzun süre kalır.. Sizin de öyle değil mi?

MECNUN

Hayır dostum nerdeeee?.. Benim Sevgilim ellerini yalnız vedâ için uzatır.. Bak Afşin, her aşk başka başkadır. Biri ötekine

benzemez. Her aşk, kendi yazgı ipliğinin örgüsüyle örülmüştür. Mayası da gözyaşındır. (1)

AFŞİN

Ben aşktan gözyaşı değil mutluluk buldum, ya siz?

MECNUN

(gülümser)

Eğer aranıp bulunabilseydi, tellal çıkartırdım.

AFŞİN

Tabii o zaman, hemen acı çektirmeyenini çeker alırdınız?

MECNUN

Hayır azizim, tersine.. Eğer getirebilse o tellaldan yine kendi çileli aşkımı isterdim. Ama aşkımın bir benzeri daha bulunamayacağına göre, ona «en ağılıyı, en çok yaş döktürenini bul getir» derdim.. Unutma aşk bir duygulanmadır önce.. İçine ayrılıklar, gözyaşları, düşmanlar dostlar girince, o zaman bir yaşam olur, kişilerin yazgı potalarına dökülür. Her canda başka bir oyun, her yürekte başka çalkantı yaratır.. Şimdilik bu kadar.. Artık gidebilirsin.

AFŞİN

Peki efendim.. Uğurlu geceler.

MECNUN

Uğurlu geceler.. Salmal'a göz-kulak olmayı unutma. Ama.. Dur biraz... Senden birşey isteyebilir miyim?

AFŞİN

Hizmet için bütün yaşamımı isteyin.

MECNUN

Ben Leylâ'yı gözlüyorum.. Sen Taht Odası'na kadar uzan.

AFŞİN

Peki orada ne yapacağım?

(1) Mecnun'un dönemi geçti, şimdi aşkın rezil-i rüsvay ettiği kişi ben'im.. Negüzel demişler ki, her âşık için ayrı bir zaman vardır.

(FUZULİ)

MECNUN

Leylâ'ya âit Taç-duvağı acele bana getir. (Afşin'in kendisine baktığını görünce) Eeee? Daha ne bekliyorsun, gitsene.

AFŞİN

Bağışlayın.. Bu denli acelenize şaştım.

MECNUN

Nedenini mi merak ediyorsun?

AFŞİN

Evet efendimiz.

MECNUN

Söyliyeim: Az sonra yaşlılar'a Türkmen Taht'ını bıraktığımı bildireceğim.

AFŞİN

Ah efendim, demek böyle karar verdiniz?

MECNUN

Evet.. Bu karar aslında çoktan verildi. Yönetime Oba'lar ege-men olsun diye bekliyordum. Geç kaldılar.. Hadi durma, ben toplantıdan dönünceye kadar Leylâ duvağını takıp hazırlanmalı.

AFŞİN

Aman hakanım, hemen şimdi mi? Bütün bunlar sabah olmadan mı olup bitecek?

MECNUN

Evet evet.. Nikahımızı aydın bir Müslüman olan Kulbaba kıyacak. Gelirken Ona da uğra, Leylâ'yla az sonra orada olacağımızı söyle.. Anlamak istediğin başka şey var mı?

AFŞİN

Hayır efendimiz.. Herşeyi anladım, ben birşeyi anlayınca, tüm dünya anlamış demektir.

(selamlayarak çıkar)

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

(Mecnun Leyla'nın geldiğini görür, bir ağacın arkasına saklanır. Leylâ arkalardan hızla koşar, heyecanlıdır)

LEYLÂ

Mecnun.. Mecnun sevgilim... (yanıt alamaz, korkar) Az önce gördüğüm senden başkası olamaz.. Mecnun neredesin?

MECNUN

(önüne çıkar)

Buradayım ruhum,

LEYLÂ

(göğsüne atılır)

Ahhh çok korkuttun beni.

MECNUN

Neden Leylâ?

LEYLÂ

Birden yanıt alamayınca korkulu bir düşümü anımsadım. Bir daha seni hiç göremeyecekmişim gibi geldi bana.

MECNUN

Az önce beraber değil miydik? Gecede birkaç kez buluşmak beni çok mutlu yapıyor. Ama bu gelişim çok önemli bir haber için.. Öğrenince çok sevineceksin.. İkimizi de çok yakından ilgilendiren bir haber, Taht, Saray'daki yaşamımızın sürüp sürmeyeceği, herşey herşey bu karara bağlı.. Bak söyleyeyim..

LEYLÂ

Sakin Mecnun.. Sakin söyleme... Korkumun bir nedeni de bu belki.. Yalvarırım sus.

MECNUN

İnan ki kötü bir haber değil. Tersine sevinçli, muştulu bir karar.

LEYLÂ

Verilen süre doldu değil mi?

MECNUN

Bunu nasıl bildin?

LEYLÂ

Unuttum mu sanıyorsun? Törende konuşuldu ya?.. Kararının ne olduğunu sormuyorum. Yarın erkenden bildireceksin herhalde?

MECNUN

Hayır hemen şimdi.

LEYLÂ

Nasıl?. Tam herkesten uzak, başbaşa kaldığımız bir anda?. Böyle geceyarısı?

MECNUN

Hemen döneceğim Leylâ. Ama zorunluyum buna.. Senden ayrılmak güç.. Şu anda bile.. Sanki gözlerim ilk kez bakıyor sana..

LEYLÂ

Ahh, dilerim hep ilk kez olsun, hiç son kez olmasın.

MECNUN

(göğsüne bastırır)

Meleğim, inan mutlu olacağız..

LEYLÂ

(umutsuz)

Mutluluk mu?

MECNUN

Hakkımız değil mi bu?

LEYLÂ

Önce oyun gibi başlar, aldanırım bile bile..

Herkesi gülümseyerek gelir aşk.

Bana gözyaşlarıyla...

MECNUN

(okşar)

Aşk acısız gelmez ruhum.. Gözyaşıysa Onun en yakın dostu... Eeee? Ne oldu okuduğun şiir?.. Gerisi yok mu?

LEYLÂ

Var.. Hem çok uzun.

MECNUN

Öyleyse okusana. (dudağından öper) sonuna kadar sürsün.

LEYLÂ

(Mecnun bir daha öperken başını çeker)

Sürerse şiir kalmaz.

MECNUN

Desene şiirler de öpüşler gibi, en güzel anda bitiyor? (yan-
ğından öper.)

LEYLÂ

Dur kutlu çocuk.. Biraz yavaş, günahımı arttırma benim,

MECNUN

Bunlar ilk öpüşlerdir, günah sayılmazlar.

LEYLÂ

İlk günahlar en büyük günahlardır, arkadan geleceklere yol açar-
lar.

MECNUN

Bense son günahı korkarım.. Çünkü son günah yaşamın da
sonu.

LEYLÂ

Buraya gelirken seni gören oldu mu?

MECNUN

(şakacı)

Tolunay, bir de Saray'ın karanlık pencereleri.

LEYLÂ

Tanrım ikincilerin gözünden korusun.. Hepsi bizi izliyor.

MECNUN

Sevgilim düşünme bunları.. Bize kimse engel olamaz. İnan
Leylâ bu aşk bize bir armağan.. Bu aşk öyle kutsal bir kayı
ki, gün gelecek tüm sevenlere alem olacağız biz.

LEYLÂ

Ferhat'la Şirin gibi mi?

MECNUN

Ferhat... Anısına saygı duyduğum kişi.. Sevdiğine kavuşmak

için dağlar bile yoluna engel olamadı. Adonis için «ölümsüz»
derler ya.. İnan, Ferhat'ın mezarından uçan bir toz bile, Ado-
nisten bin kat daha gerçek.

LEYLÂ

Kimi kendi-kendime sorarım: «Acaba ben de Şirin'e benziyor
muyum?» Diye.

MECNUN

Bak güzelim, ne başkaları Şirin'e benzeyebilir, ne de Şirin sa-
na.. Aşkımızı hiçbir aşkla kıyaslama.. Yalnız Tanrı Âşıklarını
üstün tut, Tüm şehvet tutkusunu yere çalmış gerçek insandır
Onlar.

LEYLÂ

İnsan Şehvet tutkusunu yenerse ne olur?

MECNUN

Mutluluğa erer.. Ruhu yücelir.. Gerçek varoluş için, çev-
resindekilerin varolmaları için yaşar..

LEYLÂ

Bizim çevremiz bu Saray'dakiler mi?

MECNUN

Hayır meleşim.. Bizim çevremiz halkın yanı.. Amaç, insana
koşmak, Onun kurtuluşu için uğraş vermek. Gücünü güçsüzler
için kullanmak, dilini onların hakkı için açmak..

LEYLÂ

Eyvah.. Galiba sabah oluyor.. Tanyeri'ne bak,

MECNUN

(bakar)

Gerçek Tan değil O, yalancı tan. (1)

LEYLÂ

Ah keşke yalancı tan olsaydı.

MECNUN

Neden?

LEYLÂ

Sabah biraz daha geç olur, biraz daha yanında kalırdım.

MECNUN

Leylâ üzülme.. Gîtsem de çok çabuk döneceğim..

LEYLÂ

Kesinkes gitmeli misin? Kararını ertelesen?

MECNUN

Hayır, yasaya uymam gerek.

LEYLÂ

Bir karaltı gördüm, yaklaşıyor.. Kim acaba?

MECNUN

Afşin'dir.. En yakın dostum, değerini yakından bildiğim insan.

AFŞİN

(elinde Taç-duvak girer)

Beni soylu efendilerim değerlendiriyor.. İyi geceler kutlu Ecem, yok yok.. İyi sabahlar demeliyim artık.

LEYLÂ

Ah herşey, herşey iyi olsun.. Ama dilerim güneş biraz geç doğsun.

AFŞİN

Niçin efendim?

MECNUN

Ben yanıtlayayım.. Leylâ toplantıya gitmemi istemiyor.. (Leylâ'ya) Bense Taht'ı bıraktığımı açıklamak için güneş biran önce doğsun diyorum. Evet, gün biran önce ışılsın, Mecnun Leylâ'yla evlendi haberi Kerkük'ten Malazgird'e bütün yörelere yayılsın. (Afşin'e) Onlar armağanlar mı?

AFŞİN

Bağışlayın aceleyle mahfazasını unuttum.

MECNUN

Daha iyi.. Ver Onu bana.

AFŞİN

Buyurun. (Taç-duvağı verir.) İzin verirseniz, çevreye bir göz gezdireyim.

MECNUN

Peki.. Nöbetçileri arttır.

AFŞİN

Başüstüne.

(Afşin Leylâ ile Mecnun'u selamlayarak çıkar. Mecnun bir süre arkasından bakar. Sonra Andac'ı Leylâya uzatır)

MECNUN

Al... Dileğim Onu senin başında görmektir.

LEYLÂ

(Taç-duvağı alır, hayranlıkla bakar)

Ah Mecnun.. Annenin kutsal Andacı.. Buna lâyık mıyım ben?

MECNUN

Elbette.. Hem artık O senin.. Şimdi çok acele git, tam bir gelin gibi hazırlan.. Çarçabuk olup bitmeli bu işler.. Çünkü döner-dönmez evleneceğiz.

LEYLÂ

Nasıl? Aman hemen şimdi mi? Ah Mecnun evlenmek haa? Gün doğmadan önce öyle mi? Ah, ah sevgilim. Kutlu eşim..

(Mecnun'un göğsüne atılır)

MECNUN

Bu mutlu kararı bildirmek için hemen gitmeliyim.

LEYLÂ

Hayır, dur biraz, kararını hâlâ bilmiyorum. Galiba Taht'ı bırakıyorsun?

MECNUN

Başka türlüğü var mı?

LEYLÂ

Elbette var.. Bence ulusunun başında kalman gerekir.

MECNUN

O zaman sen nereye gideceksin? Bana kaçtığın için cezalısin. Geri dönersen Katmaçlar seni öldürür. Hem seni bırakacağımı mı sanıyorsun?

LEYLÂ

Yalvarırım sana beni düşünme.. Eğer Tahttan ayrılırsan, Türkmen'ler arasındaki birlik bozulur.

MECNUN

Oba Bey'leriyle bunu konuştum. Ben Tahttan ayrılınca toplanacaklar, yönetime Kurultay elkoyacak.

LEYLÂ

Demek kararınız bu?

MECNUN

Evet bu.

LEYLÂ

Hadi öyleyse.. Hızla git, ama ondan bin kez hızla geri dön..

MECNUN

Sen de öyle.. Sen de güzelim.. Güneş doğmadan önce burada sen doğ, her yanı sen aydınlat.

(el-ele yürürler, ayrılırlarken)

LEYLÂ

Tanrı seni korusun. Eğer sana gelecek bir tehlike varsa, önce bana gelsin.

MECNUN

Suss.. Böyle söyleme Leylâ.. Başını öteye çevir.. Hah öyle.. Hadi, esenlikler ruhum.

(eli Leylânın elinden zorla ayrılarak sağdan çıkar.)

LEYLÂ

Sana da, sana da sevgilim.. Güle güle.

BEŞİNSİ SAHNE

(aynı yer)

(Kutal'ın adamları arkadan girerler)

I. UŞAK

Korkmayın, yabancı değiliz.

2. UŞAK

Size sorularımız olacak.

LEYLÂ

Kimsiniz? Bana ne sorunuz olacak? kendinizi tanıtır, çabuk.

I. UŞAK

Sizi Mecnun Han'a götüreceğiz.

LEYLÂ

Onunla böyle konuşmadık, ne söyleyecekseniz burada söyleyin.

2. UŞAK

Gideceğiz, böyle buyruk aldık.

(ansızın Leylâ'yı elinden yakalar)

LEYLÂ

(çarpınır)

Hayır, bırakın beni.. bırakın dedim.. İmdat, imdaaat..

2. UŞAK

Boşuna direnme.. (arkadaşına) Yardım et.

LEYLÂ

İmdaat, Mecnun yetiş.

I. UŞAK

Karşı gelme, hemen yürü.

(Kutal arkadan girer. Uşaklar ağzını kapayıp Leylâyı çıkarır. larken Taç-duvak yere düşer. Kutal andacı alır.)

KUTAL

Çabuk olun, gelenler var.

(Birlikte çıkarlar. Mecnun koşarak sağdan girer.)

MECNUN

Leylâ, Leylâ... Duyduğum onun sesiydi.. Acaba Akasyalı bölümde mi? (bağırır) Nöbetçiler... (yandan girer bir nöbetçiye) Çabuk söyle: buradan kaçanları gördün mü?

NÖBETÇİ

Birkaç kişi gördüm efendim, ben uzaktayken koşarak gittiler.

MECNUN

Hangi yana?

NÖBETÇİ

(arkayı işaret eder)

İşte şu yana.

MECNUN

(hançerini çeker)

Ey Tanrım.. Onlardan yalnız birini elime geçirsem?..

NÖBETÇİ

Çok uzaklaşmamışlardır.

MECNUN

Yürü.

(Mecnun önde koruya dalarlar. Çatışma sesleri duyulur. Kutai «ah yandım» diye bağırır. Az sonra sendeleyerek girer. Bir elinde kılıç, ötekinde andaç vardır. Sete dayanır, andaç yere düşer.)

KUTAL

Hay kahrolasıcı... Ummadığım anda göğsümden yaralandım. Dövüştüğüm Mecnun'du galiba.. Beni fena vurdu.

(arkadan Boyla girer. Alaycı bir tavırla Kutai'ya yaklaşır.)

BOYLA

Ne o?.. Dikenli bir yerden mi geçtin? Her yanın kan içinde?

KUTAL

Mecnun yaraladı. Hem de senin gözlerinin önünde... Neden beni yalnız bıraktın? Neden yardım etmedin?..

BOYLA

Seni öldürmesi için. Çünkü bunu hak etmiştin.

KUTAL

Sözünü böyle mi tutarsın? İhanetine sebep ne? (inler)

BOYLA

Bana tuzak kurdun, yemeğime zehir koydurdun. Bunu yeni öğrendim.

KUTAL

Demek inandın?.. Ah kalkamıyorum, yaram derin.. Bir düşmanım aldatmış seni. Bari son isteğimi yap, beni göremeycekleri bir yere götür.

BOYLA

Bunu da yapmam.. Leylâ'yı senin kaçırtdığın, Mecnun'la dövüştüğün bilinmeli. Eğer seni burada göremezse o zaman benden kuşkulandır.

KUTAL

(düşer)

Meğer sen sandığımdan da daha alçakmışsın.. Ama bil ki, henüz elimdesin.. Bütün olanları Mecnun'a açıklayacağım.

BOYLA

Neymiş açıklayacakların?

KUTAL

Birlikte işlediğimiz cinayetler.

BOYLA

İyi ama, buna vakit bulamayacaksın.

KUTAL

Neden?

BOYLA

Çünkü onu görmeden öleceksin.. Ben önce şurada duran andaçı alayım, (alır) Bu, artık sana yaramaz.. Şimdi Mecnun'un yarında bıraktığı bir işi bitirmem gerek.

KUTAL

Neymiş O?

BOYLA

(kılıcını çeker)

Hiç.. Şununla biraz dokunacağım, göğsündeki yarayı derinleştirireceğim.

KUTAL

Hayır, sakın ha.. Bu denli alçalma.

BOYLA

Hadî bakalım, bana yedirmek istediğin zehrin kuyusuna.. Al..
(kılıcı Kutal'ın göğsüne sokar)

KUTAL

Aaaahh.. Bitti.. Herşey bitti.

(ölür)

BOYLA

Şimdi sıra ötekinde.

(sesler duyar, koşarak arkada kaybolur.)

MECNUN

(Sağdan iki nöbetçiyle girer)

Alçaklar kaçtılar.

1. NÖBETÇİ

Burada biri yatıyor Hâkanım.

MECNUN

(koşar)

Az önce hançerlediğim hain.. Aman Yarabbi Naip bu.. Benimle karşılaşan oydu, Galiba ölmüş?

2. NÖBETÇİ

İsteyerek öldürmediniz efendimiz, her yan karanlıktı.

MECNUN

Hayır öyle değil, bu düşmanı istesem de elime geçiremezdim.. hançerim benden daha iyi gördü, işini bitirdi.

1. NÖBETÇİ

Evet efendim.. Size saldıran Oydu, ben arkanızdaydım.

MECNUN

Öyleyse Leylâ'yı kaçırın da bu?. Bir suçüstü, bir ihanet...
(bağırır) İhanet.. Bütün çıkış yerleri kapansın, herkes buraya koşsun. Yaşlı'ları da buraya çağırın, durmayın çabuk.

(Bir nöbetçi dışarı koşar, tüm görevliler girerler. Birkaç uşak Kutal'ın ölüsünü kenara çeker Mecnun kızgın gezinir.)

Leylâ'm kaçırıldı, mutluluğum yok edildi.. Dışta aramak boşuna, düşman içerde.. (dışarıya) Kim var orada?

AFŞİN

(omuzunu tutarak girer)

Benim efendim.

MECNUN

Yaralı mısın yoksa?

AFŞİN

Önemli değil.. Olanları duydum, sizin yaranız benimkinden kat kat derin.

MECNUN

Beni teselli etme Afşin.. Ölü süslemek neyse tasamın üstüne söylenecek avuntu sözcükleri de o... Leylâ'yı kaçırانlarla mı çarpıştın?

AFŞİN

Hayır, Salmal'a saldıranlarla. Ama kurtaramadığım için üzgünüm.

MECNUN

(kızgın dolaşır)

Demek Salmal'i de öldürdüler?... Salmal öldürüldü, barış kundaklandı. Dışta aramak boşuna, düşman içerde... İstediyin kadar önlem al, güçlü ol. Beylikler kur, destanlar yaz. İstersen tahtını bırak, yönetimi halka ver, eğer eğitmemişsen, uygar yapmamışsan onları.. Birgün kesinkes yadsırlar seni.. Evet, dışta aramak boşuna, düşman içerde.

1. NÖBETÇİ

Yaşlılar geliyor efendimiz.

ALTINCI SAHNE

(aynı yer)

(sağdan yaşlılar girerler)

1. YAŞLI

Seni Saray'da bekliyorduk, ama gelmedin Mecnun?

2. YAŞLI

Üstelik bizi ayağına çağırdın.. Yoksa bir şölen mi var?

MECNUN

Evet bir şölen, bir düğün yemeği.. Hem de sizin mutfağınızda kaynatılmış: Âlâ fitne çorbasıyla, ihanet yahnisi.. Arkasından da içebildiğiniz kadar kan şerbeti.

1. YAŞLI

Bu kaba bir şaka olsa gerek.

MECNUN

Yok yok şaka değil.. Eğer bunlar yetişmezse, ateşte çevrilecek bir de öküz var, yalnız galiba biraz ölü.

1. YAŞLI

Bunlar baba dostlarına söylenecek sözler değil.

MECNUN

Hiç biriniz baba dostum değilsiniz, hepiniz Naib'in adamısınız, ben Saray'dan ayrıldığım sırada atandınız.

1. YAŞLI

Yazık, hiçbir Türkmen Bey'i yaşlılarına böyle hakaret etmedi.

MECNUN

Babamın gerçek dostları, adaletliydi, imanlıydı. Sizin gibi takma oyyık, asma sakal değildi.

2. YAŞLI

Şu sözlere bakın, bizi neye benzetiyorsun?

MECNUN

Şaman babalarına... Yüzünüzden nur değil, soytanlık akıyor, saygınlık değil, güldürü uyandırıyor sunuz.

1. YAŞLI

Aklından zoru olmalı, gidelim.

MECNUN

(önlere geçer)

Öyle kolayca gitmek yok. Leylâ kaçırıldı, bir Elçi öldürüldü,

bunların tertipçisi Naip suçüstü yakalandı. Şimdi suç ortaklarını arıyoruz.

2. YAŞLI

Biz hiçbir şey bilmiyoruz. Naib'i getirin de sorguya çekelim.

MECNUN

Onu sorguya çektiler bile.

2. YAŞLI

Bu bizim yetkimiz, Onu kim sorguya çekti?

MECNUN

Cehennem zebâni'leri... Sizin buradaki işinizi, ötede onlar sürdürüyor.

1. YAŞLI

Öldürülmüş.. Öyle anlaşılıyor. Acaba kim öldürdü?

MECNUN

Ben öldürdüm.. Ölüsü de işte burada.

(Yaşlılar koşarlar, Naib'in ölüsüne şaşkın bakarlar)

3. YAŞLI

Aman Tanrım, şuraya bakın?

2. YAŞLI

Vah vah.. Az kalsın tanıyamayacaktım. Acıdan çizgi çizgi olmuş bir yüz, dışarıya fırlamış gözler. Gerçekten Naip mi bu?

MECNUN

Daha düzenbazı bulnamayacağına göre kuşkusuz O... Çok değişmiş değil mi? Dikkat edin, bu surat ilk kez doğruyu yansıtmakta.. Çünkü yaşarken yaptığı ikiyüzlülüğü artık yapamaz. Sağken günahlarını saklamakta çok ustaydı, şimdiyse tüm kötülükleri yüzüne vurmuş, düştüğü cehennemi bütün korkunçluğuyla bağırıyor.. İşbirlikçileri için ne acı bir ders..

1. YAŞLI

Katı yürekli olduğunu bilirdik ama, ellerini kana bulayacak kadar değil.

2. YAŞLI

Ortada bir cinayet var, suçlusu da sensin.. (muhafızlara) Heeey, Boyla'nın savaşçıları, kanınız mı dondu? Naib'i öldüren kaatil önünüzde.. Daha ne duruyorsunuz götürsenize.

(Afşin kılıcını çeker, Mecnun'u korumak için hemen yanına geçer)

MECNUN

Telaşlanma Afşin.. Ben onları iyi tanırım, Bey'lerine karşı gelmezler.

(O zamana kadar olayların Mecnun'un aleyhine gelişmesini bekleyen Boyla, umduğu olmayınca, elinde kılıç girer. Güya Mecnun'u korumak ister)

BOYLA

Doğru söyledin Mecnun, Onların içinde sana başkaldıracak hain yok. Şurada bekledim, eğer biri sana zarar vermeye kalksaydı, ilk kılıcı benden yiyecekti. Az önce burada kanlı olaylar geçmiş, Leylâ kaçırılmış, Katmaç Elçisi öldürülmüş... Tek sevincim bütün bunlara neden olan Naib'in gebermesi.. Yâni bu hesabın sonu gelmiş.

MECNUN

Henüz değil Boyla.. Leylâ'yı kaçıranlar Katmaç sınırını aştılar, ben onların arkasından gideceğim. Bu arada aldığım bir kararı bildireyim: (yaşlıları gösterir) Bu sahte kurul gidecek, yerlerine yeni yargıçlar atayacağım.

BOYLA

İstersen onları hemen tutuklayayım?

(Muhafızlar yaşlıların çevresini kuşatır)

MECNUN

Bundan sonra hiç biri Kerkük'e girmesin yeter.

BOYLA

Buyruğunu hemen uygulayacağım. Bu iş bitince bana ne görev vereceksin?... İstersen tahtı korumak için burada kalayım?

MECNUN

Hayır.. Sen de benimle gel... Biz dönünceye kadar Türkmen'leri Afşin yönetecek, bundan sonra Naip O.. Bu konuda söz yeter. Haydi, zaman yitirmeden hemen yola çıkalım.

(çıkarlarken perde kapanır)

DÖRDÜNCÜ BÖLÜMÜN SONU

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİRİNCİ SAHNE

(Bakube'de bir Kervansaray)

(İlterîş girer)

BOYLA

Nerde kaldın İlterîş? Seni bekliyordum.

İLTERİŞ

Acele çağırmışsın, ben de merak ettim.

BOYLA

Leylâ burada.

İLTERİŞ

Nasıl? Bakube'de mi?

BOYLA

Evet, yarın gece de Bakube Bey'iyle düğünü var.

İLTERİŞ

Yaa? Demek Mecnundan başkasıyla?

BOYLA

(dinler)

Biraz yavaş.. Mecnun birden geliverir. Olanları bilmiyorsun. Mecnun'un hiç bir şeyden haberi yok. Hattâ Leylâ'nın Bakube'de olduğundan bile. Ben de bir şey söylemedim.

İLTERİŞ

Peki, sen nasıl öğrendin?

BOYLA

Dinle.. Sana herşeyi başından anlatayım: Biliyorsun, Leylâ'yı bulmak için Mecnun'la iki yıldır dolaşıyoruz. Çölden kente, kentten çöle bu arama sonuç vermeyince, buraya geldik. Leylâ bizden önce bizim burada bulunduğumuzu öğrenmiş, dün uşağını gönderdi. İyi bir rastlantı, uşak geldiği sırada Mecnun burada yoktu. Leylâ'nın Bakube Beyi'yle evleneceğini de ben ondan öğrendim. Bundan başka öğrendiğim korkunç bir giz daha var.

İLTERİŞ

Neymiş o giz?

BOYLA

(dinler)

Bakube Beyi, Leylâ'yla gerçekten evlenmiyor?

İLTERİŞ

Nasıl yâni, Leylâ'nın yalandan nikahlandığını mı söylemek istiyorsun? Peki, bunun nedenini açıkla.

BOYLA

Nedeni şu: Leylâ, Mecnun'a kaçtığı için Katmaç Bey'ine götürülüyordu. Bey Onu cezalandıracaktı. Katmaç'lı kızı önce Bakube'ye getirdiler. Bakube Beyi Onun Mecnun'la olan ilişkisini öğrenince, Leylâ'yı yanında alıyordu. Amacı, genç kızı cezadan kurtarıp, Onu Mecnun'a geri göndermekti.

İLTERİŞ

İyi ama, Hazaroğlu bir Katmaçlı, bir Türkmen düşmanı.. Mecnun'a nasıl yardım eder?

BOYLA

Dur.. Uşak bunu da söyledi: Mecnun'un Babası vaktiyle Onu ölümden kurtarmış. Hazaroğlu, bugüne kadar bu iyiliğe karşılık verme olanağı bulamamış. Leylâ'yı görünce, Onu Mecnun'a göndermeyi tasarlayarak böylece eski bir şükran borcunu ödemeyi düşünmüş.. Leylâ'yla nikah yapar görünmesi, onu Katmaç Beyi'nin vereceği cezadan kurtarmak için.. Katmaç töresine göre, bir Türkmen'e kaçan kız, kendi soydaşıyla evlenirse, cezadan kurtulur.

İLTERİŞ

Ya Ferşid, gerçeği öğrenirse?

BOYLA

O zaman Hazaroğlu da, Leylâ da ölüm cezasına çarptırılır. Şimdi öğrendiğimiz giz'in önemini anladın mı? Müthiş bir silah bu, Düşmanlarımın hepsi avucumun içinde.

İLTERİŞ

Bütün bunları uşağın ağzından nasıl aldın?

BOYLA

Hay Allah, tahmin etsene.. Uşak beni Mecnun sandı. Ben de Mecnun'muşum gibi davranıp ezberletilenleri bir bir açıklattım ona. (dinler) Sokul.. Şimdi ne yapacağız biliyor musun?

İLTERİŞ

Hayır.

BOYLA

Senin bu geceki işin şu: Bu yalan evliliği, Katmaç Bey'ine durdurmak.. Ferşid gerçeği öğrenince hepsini mahkum eder. Leylâ tutuklanınca, Mecnun da Taht'a dönmekten vazgeçer.

İLTERİŞ

Sen de benimle gelmiyor musun?

BOYLA

Ben burada kalacağım. Mecnun dönünce bu düğünü gerçek bir düğünmüş gibi anlatacağım Ona.. Daha önemlisi yarınki törene onu da götürülebilmek. Amacımı anladın herhalde? Sevdüğünü başkasının kollarında görmek, bir âşığı ne yapar biliyor musun?

İLTERİŞ

Çılgına çevirir.

BOYLA

Yalnız o kadar değil, ona kan bile döktürür. Yarın benim işim, durmadan Onu kışkırtmak, kan dökmeğe zorlamak. Ee, daha ne duruyorsun? vakit yitirmeden yola çık.. Ha, o işin bitince, bana iki oyuncu bulman gerekecek. Biri kadın öteki de erkek olacak.. Kadının Leylâ'ya benzemesi şart.

İLTERİŞ

Oyuncu Haa? Ben pek oyunlara gitmem, ama tanıdığım bir karı-koca var. Üstelik kadın Leylâ'dan da güzel.. Bu oyuncuları ne yapacaksın?

BOYLA

Onları Leylâ'yla Hazaroğlu'nun kılığına sokup aşk oyunu oynatacağım. Hadi, gerisini sonra öğrenirsin. Kapıdan çıkarken çok dikkatli ol, her an Mecnun'la karşılaşabilirsin. Soru sorarsa sa-kın uzun yanıtlar verme.

İLTERİŞ

Neden?

BOYLA

Sözlerden çeşitli anlamlar çıkarır, çok çabuk kızar.

İLTERİŞ

Desene tam bir deli?

BOYLA

Nasıl diyeyim, çok zekî, çok akıllı bir deli, üstün yetenekleri var.. Yargısının eleştirisinden hiç hoşlanmaz. Suyuna gidersen çocuk gibi aldatabilirsin.. İki yıl Onu böyle şaşırttım.

İLTERİŞ

O zaman ortadan kaldırırsaydın ya.

BOYLA

(korkuyla)

Hişşşt, ne yapıyorsun? (dınler) Birden girebilir.. Ben o işi Katmaç'lara yaptıracağım. Sen de durma. Doğru Katmaç Bey'ine.

İLTERİŞ

Evet, hemen gidiyorum.

(İlterîş çıkar)

İKİNCİ SAHNE

(Bakube Sarayı'nın Önü)

(Gece, köşe meşaleleri yanmış-tır. Düşün Alayı görününce, uzaktan çalgı sesleri duyulur. Soldan önde ışıkçılar, arkala-

rından uşaklar, başlarında çeşit-li armağanlarla girerler. Onları oyuncular izler. Boyla Sağda bir köşede geçenlere bakmakta-dır. İki oyuncuyu görünce ses-lenir.)

BOYLA

Baksana kadın.. Biraz durur musun?

KADIN OYUNCU

Ah sen miydin sahip? Vaktinden önce gelmişsin.

BOYLA

Beni görünce neden durmadınız?

ERKEK OYUNCU

Uzaktan tanıyamadık sahip.. Şimdi iyice görüyoruz, sen dün anlaştığımız soylu kişisin.

BOYLA

(kadına)

Adamımla gönderdiğim Andacı aldın mı?

KADIN OYUNCU

Elbet aldım soylum, aldım, hem de birkaç kez deneme bile yap-tım. Göreceksin tıpkı Leylâ'ya benzeyeceğim.

BOYLA

Seki'ye (1) tam söylediğim saatte çıkacaksınız, sakın unutmayın.

ERKEK OYUNCU

Hiç unutmur muyuz sahip, Hazaroğlu Leylâ'yı karşıladıktan sonra, Ortalıktan el-ayak çekilince.

BOYLA

İyi.. Çok iyi.. (kadına) Senin görevin eşininkinden daha zor. (bir kese uzatır) Şunu alın, başarılı olursanız bu daha da artar.

(1)—Boyla daha önce oyuncularla konuşmuş, onların, gecenin belli vaktinde, giriş kapısının yanındaki alçak seki'de (balkonda) sevimlerinin sözünü almıştır.

KADIN OYUNCU

(keseyi koynuna sokar)

Bizi sevindirdin soylu Bayım, dilerim kutlu olursun.

BOYLA

Göreyim seni, balkonda (1) sevişirken, eşine gerçekten âşık mışın gibi davran.

ERKEK OYUNCU

Sen merak etme sahip, yalandan da sevişsek, soylularinkinden daha gerçektir bizim aşkımız,

KADIN OYUNCU

(çalgı sesleri artar)

Gelin Alayı geliyor, çok yaklaştılar.

ERKEK OYUNCU

İznin varsa gidelim.

BOYLA

Peki, gidin.. Ben sizi buradan bir arkadaşımın izleyeceğim. Tehlike görürseniz kaçın.

KADIN OYUNCU

Sen herşeyi bize bırak, vaktinde geldiğimiz gibi, vakti gelince gözden kaybolacağız.

BOYLA

Hadi, ben de kalabalığa karışıyorum.

(Oyuncular kuru kapısına doğru giderken, Boyla da kalabalığa dalar. Bakube Beyi muhafızlarıyla kuru kapısında görünür. Leylâ, çok süslü bir deve üzerinde soldan girer. Hazaroğlu, Leylâ'yı halkın coşkulu gösterileri arasında indirir, Sarayın kapısına gelir, merdivenlerden halkı selamlar.)

(1)—seki'de.

1. BAKUBELİ

Yaşayın, Bakube'nin gözbebekleri.

2. BAKUBELİ

Mutlu olun mutlu olun..

3. BAKUBELİ

Talihiniz güneş gibi parlansın.

MECNUN

(Mecnun sağdan girer. Gösteri ve devinim sürer, ama sesler kesilmiştir. «Pantomim» Bir süre onlara bakar.)

Önce oyun gibi başlar. Aldanırım bile bile
Herkese ezgilerle gelir aşk,
Bana gözyaşlarıyla...

Aman Yârabim Leylâ'mı bu?.. Böyle çılgınca kahkahalar atmayı, sözlerini cıvılcıklarla yansıtmayı ne zaman öğrenmiş?.. O gözalcıdır diye ziynet altınları takmayan kıza bak, elmas ve yakutlar içinde. Tıpkı bir firavun gözdesi gibi... Hayır, böyle şey olmaz, bir kız bunca çabuk değişmez. Çiçek belki bir anda kokusunu yitirir, ağaç kurur, hattâ yağmur ateşe dönebilir, ama erdem bayağılığa, aşk vefasızlığa bunca çabuk dönüşmez. Leylâ olamaz bu...

BOYLA

(sağdan girer, sinsice sokulur)

Gördüğün Leylâ'nın ta kendisi. Üstelik ziynetleri Onu daha da güzelleştirmiş.

MECNUN

Evet, süslü iffetsizlik, erdem takınmış kötülük... Gerçekten güzel O.. Büyücüler donduracak, perileri kaskatı hale koyacak güzellikte.. Ama ne yazık ki ruhunu yitirmiş, bir ilence uğramış, ya da günahlı bir melek olup çıkmış.

BOYLA

Dünya tutkusu her şeyi unutturmuş Ona.

MECNUN

Kadın ve dünya.. İkisi özdeş aslında. İkisinin de mayasında şeh-

BOYLA

(önlemek ister)

Nereye Mecnun?

MECNUN

Cehenneme.

BOYLA

Dur, dinle biraz.

MECNUN

Ölmek istemiyorsan yolumdan çekil.

(İterek Boyla'yı düşürür, balkondan (1) inip kaçmak isteyen oyuncu kadını yakalar, Boyla kalker, koruya kaçar)

Sakın kaçma.

KADIN OYUNCU

(Yere düşer)

Eyvah, eyvah.. Kurtarın beni.

MECNUN

Seni ölüm kurtaracak.

ERKEK OYUNCU

(Kadınla Mecnun arasına diz çöker)

Acı bize sahip.. Kıyma bize.

MECNUN

O da ne? Sen Leylâ değilsin.

KADIN OYUNCU

Değilim aah, değilim.

MECNUN

Söyle şıfıntı, seni bu hiyleye kim zorladı?. Ver o başındakini.. (Kılıcsız eliyle tacı alır, bakar.) Tuh Allah kahretsin, bu da se-

(1)—seki'den.

MEDEIA: Kral Aietes'in kızı. CÂDE: Hz. Hasan'ı zehirleyen kadın. KLYTAIMNESTRA: Agamemnon'un eşi ve kaatili, HELENA: Troia savaşına neden olan kadın.

nin gibi sahte. (fırlatır) konuş çabuk, niçin Leylâ'ya benzemek istedin? (erkeğe) Doğruyu söylemezseniz, ölürsünüz.

ERKEK OYUNCU

Kandırıldık efendim, yalansa cezalandır.

MECNUN

Söyleyin, kim kandırdı sizi?

KADIN OYUNCU

Az önce yanındaydı. Tacı veren de Leylâ'ya benzememi isteyen de O.

MECNUN

Boyla.. Amcaoğlum, demek O?

ERKEK OYUNCU

Leylâ'yla Hazaroğlunu yakalatan da O.

MECNUN

Ne dedin? Onları yakaladılar mı? Neden?

ERKEK OYUNCU

Evet sahip, yalan nikâhları anlaşılınca Ferişid tutukladı Onları.. Sonra...

MECNUN

(keser)

Dur biraz.. Yâni gerçek bir nikâh değil miydi O?

KADIN OYUNCU

Elbet değil.. Katmaç Bey'ini aldatmak için.

MECNUN

Aman Tanrım. Bir şeyler seziyorum, karanlığımı aydınlatan bir şimşek çaktı, bir Umut şimşeği... Bunun anlamı şu: Leylâ başkasiyle evlenmiyor.. (oyunculara) Bakın: bana çok kötü bir oyun oynadınız.. Ama bilin ki şu son haberinizle ölümünden kurtuldunuz, bağışladım sizi.. Şimdi çabuk yıkılın gözümün önünden, bir daha da sakın karşıma çıkmayın.

OYUNCULAR

Peki sahip.. Gidiyoruz sahip.

(Oyuncular geldikleri yerden karanlığa karışırlar.)

MECNUN

Sana gelince Boyla, tam istediğim yere kaçtın. Düşmanlarımın toplandığı, ölülerin çağrılı olduğu yere.. Bakalım bu kez elimden kurtulabilecek misin?

(hızla saray korusuna girer)

ÜÇÜNCÜ SAHNE

(Hazaroğlu'nun Sarayında Toplantı Odası)

(Katmaç Beyi Ferşid, Leylâyla Hazaroğlu'nun ölüm buyruğunu vermek için ayaktaadır. Mahkûmların arkasında Cellât durmaktadır. Odayı, konuklar, muhafızlar, köleler doldurmuştur. Herkes Ferşid'i dinlemektedir.)

FERŞİD

Bu Leylâ, bu Kankavurlu Yılan (1) Şimdi ölecek.. Bu ceza ona, düşman beyi Mecnun'a kaçtığı için verildi. Hazaroğlu'nun şu çu ötekinden çok daha beter.. Biliyorsunuz, Leylâ'yı kurtarmak için Onunla yalandan nikâhlandı. Amacı, hem beni aldatmak, hem de Onu Mecnun'a geri göndermekti... İleri çık Leylâ.. Biraz önce yargılandın. Sana o sırada, kurtulabilmen için bir öneride bulundum.. Nasıl? bir karara vardın mı?

LEYLÂ

(yanıt vermez)

FERŞİD

Bak, koşulumu yineliyorum: eğer Katmaç'lı bir erkekle evlenirsen, seni bağışlarım, ölümden kurtulursun.. Şu anda vereceğin yanıt çok önemli.. Söyle, Mecnundan vaz geçecek misin?

LEYLÂ

Hayır.

FERŞİD

Ölümü göze alıyorsun haa?

(1)—çıngıraklı.

LEYLÂ

Evet.

FERŞİD

Şaşkın kız, acaba Mecnun yaşıyor mu? Bunu sormuyorsun bile.

LEYLÂ

Yaşasa da, ölse de, ben Onun adaklısıyım. (1)

FERŞİD

(kızgın)

Anlaşıldı... son isteğini söyle.

LEYLÂ

Hiç birşey... Yalnız şu gürültü dinsin. Türkmen yörelerinden bir ses geliyor. Onu dinleyeceğim.

FERŞİD

Çalgılar sussun.

(arkadan gelen çalgı sesleri durur. Çok uzaktan «Salâ» Tanrıya yakarış sesi duyulur. Leylâ coşku içinde ezanı dinler. Mü-nacat bitinceye dek suskunluk sürer.)

Götürün, hükmü uygulayın.

(Cellât önde, Leylâ, Komutan ve muhafızlar arkada çıkarlar. Hazaroğlu Ferşid'e bağırır.)

HAZAROĞLU

Önce beni öldür Ferşid, Onu bırak.. Önce ben öleyim.

(Ferşid bir süre sessiz durur. Sonra elini, ölüm buyruğunu bildirerek olan Çağrı kuşağı'na uzatır. Önce kararsızdır, ama kuşağı birden çeker. Dışardan, naylar çığlıkları koparılır.)

FERŞİD

Leylâ öldü... Tam bir Katmaç'lı kız gibi... Bağışlanmak bile

(1)—nişanlı.

istemedi.. Adeta özlemle koştı ölüme... Evet, O cezalandı.. Şimdi sıra sende Hazaroğlu.. Biliyorsun nasıl olsa öleceksin.. bari ihanet nedenini açıkla bana.

HAZAROĞLU

Amacım sana ihanet değildi... Mecnun'un Babası çocukken beni ölümden kurtarmıştı. Bu iyiliğe karşılık vermek olanağı ancak bugün doğdu. Mecnun'un tek kaygısı Leylâ'yı yitirmesiydi. Eğer ona Leylâ'yı gönderirsem, hiç unutamayacağı bir karşılık yapmış olacaktım.. Evet.. Eski bir şükran borcumdu bu.. Tasarımı hemen uyguladım. Bundan sonrasını sen de biliyorsun: Önce Leylâ'yı eşim gibi gösterip senin vereceğin cezadan kurtarmak istedim.. Sonra da Bakube'ye gelmiş olan Mecnun'a haber gönderdim.

FERİD

Peki, Mecnun neden Leylâ'yı geri götürmedi?

HAZAROĞLU

Çünkü gönderdiğim haber Mecnun'a ulaşamadı. Uşağım, kendisini Mecnun diye tanıtan Boyla'nın oyununa geldi. Herşeyi ona anlattı. Boyla da bu gerçeği Mecnundan gizledi.

FERİD

Niçin?

HAZAROĞLU

Mecnun, Leylâ'nın yalandan nikâhlandığını öğrenirse, O'nu alıp taht'a dönebilirdi. Boyla Onun tah'ta geri dönmesini değil, taht'ın kendisine kalmasını istiyordu.

FERİD

Peki şimdi bana Mecnun'un Bakubede kaldığı yeri söyle.

HAZAROĞLU

Şeyy, bunu yapamam Ferîd.

FERİD

Neden?

HAZAROĞLU

Önce de söyledim. Babasına karşı şükran borçluyum.

FERİD

Bir Türkmen'i bana yeğ mi tutuyorsun?

HAZAROĞLU

Hayır. Ama unutma ki ben sizin gibi değilim, bir Müslümanım. Bizim dinimizde inanmışlar birbirinin kardeşidir.

FERİD

Anlaşıldı, bir Katmaç'lı değil, bir Türkmensin sen. Yâni benim de düşmanımsın. Daha fazla direnirsen öleceksin. İhanet edenleri nasıl cezalandırdığımı bilirsin.

HAZAROĞLU

Biliyorum Ferîd.. Ama yazgımdan başkası olmaz.

FERİD

Son yanıtın bu öyle mi?

HAZAROĞLU

Evet bu.

FERİD

Yargını kendin verdin. (yandaşlarına) Şu haini de alın.. saray önünde cezalandırın.

DÖRDÜNCÜ SAHNE

(aynı yer)

(Mecnun elinde kılıç soldan girer)

MECNUN

Cezayı durdurun, bırakın onu.

FERİD

Bu da kim?

KOMUTAN

(muhafızlara)

Yakalayın.

MECNUN

Durun.. (Ferîd'e) İsteddiğin açıklamayı ben yapacağım. Hazaroğlunu cezalandırma.

FERİD

Yâni Onun yerine ölmek istiyorsun öyle mi? Hem sen kimsin?

MECNUN

Aradığın kişi.. Mecnun.

FERİD

Mecnun mu?. Buraya şu haini kurtarmak için mi geldin? Madem ki öyle tutsağımsın artık.

MECNUN

Önce şunu iyi bil. Hazaroğlu bir hain değil, düşmanlarımın en yüreklişi, en erdemlisi.. Buraya Onu öldürmek için gelmişim. Ama şuradan geçerken duyduğum sözler, ne onurlu bir insan olduğunu kanıtladı bana. Onu hor görmenize doğrusu şaşıtm. Hiç tanımadığı benim için yaptığı özveri övülmeye değer.

HAZAROĞLU

Sana bir yararım dokunmadı Mecnun, beni daha fazla utan-dırma.

MECNUN

Bir kutsal söz var: «işler niyetlere göre değerlendirilir» diye. Ama-cın bana yardım etmekte, sonu nasıl gelirse gelsin.

HAZAROĞLU

Bunu bilmiyordum. Ama «kimsenin günahının kimseye geçme-yeceğini» iyi biliyorum. Kendini benim için yakma. Bırak ta cezamı kendim çekeyim.

MECNUN

Dinle azizim, benim buradaki işim bitmedi henüz. Leylâ'yı gö-receğim, az önce Saray'a sığınan amansız bir düşmanla hesap-laşacağım. Sonunda ne olur bilinmez. İkimizden birinin özgür olması gerek, bu sen olmalısın.

HAZAROĞLU

(Ferid'e)

Hüküm giyen benim... Buyruk ver de Onu braksınlar, ben öle-yim.

MECNUN

Yalvarırım yürü, git buradan.. Eğer sen de ölürsen bu gerçek-leri kim açıklayacak? Olayları doğru yansıtacak, kavgamın ne-denlerini dostlarıma iletecek başka kim var? Rica ederim daha fazla sorma, direnme, Çabuk ayrıl.

HAZAROĞLU

Peki Mecnun.. gidiyorum.. Ama yine de beni başışla.

FERİD

(muhafızlara)

Onu sınıra kadar götürün, bir daha da geriye dönmessin.

(Hazaroğlu iki muhafız arasında çıkar)

FERİD

Leylâ'yı göreceğini söylemiştin... Hâlâ görmek istiyor musun?

MECNUN

Evet.

FERİD

Şimdi getirsinler, gör.. O, cezanın bir parçası... Biz dönünce de tamını çekeceksin.

(Ferid yandaşlarıyla çıkar, Mecnun yalnız kalır. Uşaklar, ölüm döşeginde üzeri örtülü olan Leylâ'yı getirirler. Döşegi bırakır çıkarlar)

MECNUN

Kılıcımı almadılar, oraya da bir döşek bırakıp gittiler. Tıpkı bir Troia atı gibi... Acaba içinde düşman m var, yoksa dost mu?... (birkaç adım atar) Evet, o bir ölüm döşegi.. Sakın örtünün altındaki Leylâ olmasın?. Aman Tanrım, bu olasılık bin ölümden daha da öldürücü... (örtüyü hızla çeker) Aaaah, anlamıştım. (elinden kılıcı düşer) Sevgilim, sensin... (diz çöker) Leylâ'm, Leylâ'm, göğsünde kanlı bir yara, soluğun kesilmiş, işte.. Beden'in de buz gibi.

Leylâ'mı öldürmüşler.. Ey öğultulu gün, bana ilk haberin bu mu?... Bu kara haberi biraz daha geç verseydin, eğlencenden bir şey mi eksilirdi? Dağarcığında bunca sevinçli olay dururken, acaba neden en acısını en öne aldın?.. Ey ecel.. Leylâ'm birkaç saat daha yaşasaydı, sanki dünya'ya çok mu ağır gelirdi?... Ama bu ölüm bana çok kara geldi, hem yalnız bana değil, dünyaya da, aya da, güneşe de... İşte güneş orada yine parlıyor.. Parlıyor ama simsiyah bir parıltı o.. Gün içinde tür-küler duyuluyor ama bir ağıt bir yığlama (1) onlar.. Tüm ev-ren yas alanına döndü, gökün mavisinde kara, kırların yeşilin-

(1) ağılama

de karalar var. Bu karanlık hattâ seslere bile sinmiş, davullar kara vuruyor, naylar kara üflüyor, ağıtlar kara kara yakılıyorlar hep... (Leylâ'ya bakar) Yalnız, bu mateme ~~şen~~ katılmıyor gibisin. Yüzünde nurlu bir gülüş, anlam dolu bir sevinç var. Bu sevincin şu kalles dünya'dan kurtulduğun için değil mi?... Bu güçlünün gücünü daha çok arttıran, bu yoksulu cimriye gereksindiren, bu zalima üstünlük, düşmana utku veren, bu tüm savaşlarımıza karşın adaletsizliği hâlâ yaşatabilen dünyadan kaçmanın, kurtulmanın sevinci; kesin kanıtı değil mi bu?.. Söyle.. Geride bıraktığın düşmanların, ya da vefasız dostların arasında ben de var mıyım?

Ruhum bağışla beni.. senin için çok kötü sanılara kapıldım, hattâ senden kuşkulandım bile.. Buna neden olanları yeni tanıdım. İzin ver de o düşmanlarla artık hesaplaşayım.. Nasıl olsa yol açıldı, inan ki bu yolun sonu başından çok hayırlı..

(kılıcını yerdten alır. Çıkmak için yürürken Balkaş'la karşılaşır)

BEŞİNSİ SAHNE

(aynı yer)

BALKAŞ

Biraz dur.

MECNUN

Yolumu kesen bu saygısız da kim?

BALKAŞ

Ben Balkaş'ım, beni tanımadın mı?

MECNUN

Onun kılığına girmiş bir soytarı olmalısın, çekil yolumdan.

BALKAŞ

Dinle dostum, seninle konuşacağım.

MECNUN

Vaktim az, yol ver çabuk.

BALKAŞ

Yazık, eski bilgeliğin kalmamış?

MECNUN

(bağırır)

Kurbanlar arasına katılma.. Git, yoksa uğursuz sessizliğe gömerim seni.

BALKAŞ

(bağırır)

Çılgın çocuk, kılıcın beni keser mi sanıyorsun?

MECNUN

Bir de tehdid haa? Zorla istedin, al öyleyse.

(Kılıcıyla vurur, Balkaş'a birşey olmaz, kılıç yere düşer)

BALKAŞ

Zavalı Mecnun beni tanımadın.. Kızgınlık yalnız gözlerini bağlamamış, kulaklarını da sağ etmiş.. Sesimi dinle, kimin sesi?.. Bir baba dostu böyle mi karşılaşılır?.. Al kılıcını.

MECNUN

Hiç böyle olmamıştı, ilk kez kılıcım düşüyor.

(şaşkın yerdten kılıcını alır, kınına kor.)

BALKAŞ

Hayır, unutmuşsun.. Bir de Babanın silâhlığında düşürmüştün.. Yine benimle karşılaşırken..

MECNUN

Anımsadım.. Bunu sana kim anlattı?.

BALKAŞ

Bana inan dostum, dünya'daki bedenim çoktan toprak oldu.. Ben Balkaş'ım. Sana gerçek görevini bildirmeye geldim.

MECNUN

Az sonra düşmanlarla karşılaşacağım. Bundan daha gerçek görev var mı?

BALKAŞ

Bildiğin gibi değil, ruhsal bir görev bu.. Tanrısal armağanlarla gelir, kutlu olanlara verilir.

MECNUN

İşte yalancı olduğunu belirleyen bir sav daha.. İçim kötülük dolu, kinciyim, öc alma duygusuyla tutuşuyorum. Benim gibi günahı nasıl kutlu olur?

BALKAŞ

Öyle olmasaydın beni görebilir miydin? Hiç bir ölümlü boş duygusuyla göremez, duyamaz beni.

MECNUN

Seni gördüğüm için mi kutluyum?

BALKAŞ

Hayır.. İnsanları sevdiğin, dünyasal tutkularından arındığın için.

MECNUN

Bak baturum.. Sevgi bir yana.. Şu anda her yanımda düşmanla çevrili.. Öcümü almalıyım. Benim için kutsal görev bu.

BALKAŞ

Zavallı.. Sen buna kutsal görev mi diyorsun?

MECNUN

(sert)

Beni tutsak, Leylâ'yı şehid ettiler... kavgamı sürdüreceğim.

BALKAŞ

(sert)

Bu senin kişisel kavgan.. Şimdiye kadar ne yaptınsa hep kendi tutkuların için yaptın.. Bir kez halkını düşündün mü?

MECNUN

Ne demek istiyorsun?

BALKAŞ

İki yıldır Türkmenler yalnız.. Dicle yöresindeki Boylar'ın çoktan dağıldı, halk yoksul düştü, ambarların bomboş.

MECNUN

Boylarım dağıldı mı? Başlarına Afşin'i bıraktım, güvenebildiğim insan Afşini... Bana ihanet etmez O.

BALKAŞ

İhanet değil, gerçek bir dostun yapacağını yaptı. Gönüllülerle seni aramaya çıktı.. Sana gelince: Sorumlusun, çabuk ülkene dön, Boy'lar arasında başlayan savaşı durdur.

MECNUN

Savaş haa?... Onları yalnız bıraktığım için mi sorumluyum?... Boğazıma kadar günaha battığımı gösterdin bana.. Ülkeme döneyim, ama, ya buradaki düşmanlar? Ya bu Şehid'in hakkı?... Hayır hayır.. burada kalmam gerek.

BALKAŞ

Bırak buradakileri düşmanları öldürsün.. Bireysel tutkularından kurtul. Gidersen barışı sen sağlarsın.. yönetimi halka verme kararın ne oldu?

MECNUN

Unutmadım..

BALKAŞ

Öyleyse kararını gerçekleştir. Tanrı sana insanlara hizmet yolunu açtı. Unutma her nefsin bir sınavı var. Seninki de bu. Eğer başarırısan üstün bir Emanet'e kavuşacaksın, şu anda yüceliğini kavramana olanak bulunmayan bir Emanet... O seni tüm düşmanlarına üstün yapacak. Her şeyi iradene verecek, olaylara tasarruf edeceksin... Eğer istersen, Afşin'in az sonra Türkmen ordusuyla seni nasıl kurtarmaya geldiğini de göreceksin.

MECNUN

Sahî mi?... Bu muştuna çok sevindim... Esenlik Türkmenlere.. Ama dünya gözüyle galiba onları göremeyeceğim.. Çünkü burada kalmakta kararlıyım.

BALKAŞ

Demek ülkene gitmiyorsun?.. Kararın kesin mi?

MECNUN

Evet.. şimdi ilk işim bu. Üzgünüm, ama kararım kesin.

BALKAŞ

Yazık... Sana indirilen tüm güçleri inkâr ettin... Böyle olunca, benim görevim de burada bitti.

(Baltaş gitmek için ilerler)

MECNUN

Dur, gitme Balkaş.

BALKAŞ

Bak, adımlı söyledin, böylece bana inandığını belirlemiş oldun.

MECNUN

Kuşkusuz inanıyorum.. sen Balkaş'sın.. (diz çöker eline sarılır, Balkaş onu kaldırır) Biliyorum, benden, çevremden, bütün olaylardan daha gerçeksinsin.. Ama yalvarım izin ver bana.. Bir yanda kanı henüz soğumamış Leylâ'nın cesedi; öbür yanda onu öldüren zalimlere tutsak olan ben... Evet, onlarla çarpışmalıyım, bu yolda ölmek bir zorunluk. Yenmekse bir zafer.

BALKAŞ

Savaşta yenmek bir zafer, ama savaşı yenmek daha büyük bir zafer.

MECNUN

Boşuna direnme kutsal varlık.. kusurluyum biliyor um. Ama yalvarım üsteleme beni bırak artık..

BALKAŞ

Yaal.. Madem bu denli istedin.. Peki...

(Ferîd'le yandaşları girerler. Mecnun'un görünmeyen bir varlık'la konuştuğunu anlar dururlar. Balkaş ağır ağır yürür)

Bak, beklediklerin de geldiler.

MECNUN

Beni bağışlamadan mı gidiyorsun?

BALKAŞ

Seni Tanrı bağışlasın.

KOMUTAN

Gördünüz mü? Boşlukta biriyle konuşuyor?

FERİD

Delirdi galiba?

KOMUTAN

Öldürelim mi?

FERİD

Hayır, biraz dur.

BALKAŞ

İşittin ya, ne güç durumdasın?

MECNUN

Evet... Sana bazı sorularım vardı.

BALKAŞ

Çabuk sor gitmeliyim artık.

MECNUN

Seni dinlemedim. Bu yüzden Tanrı'nın verdiği güç'leri yitirdim mi?

BALKAŞ

Hayır.. Ama sen silâhı seçtin.. O andan sonra sana verilen bütün güçler silâh oldu... Üstünlüğün yalnızca silâha bağlandı.

MECNUN

Peki, ya vaz geçer gerçeği seçersem?

BALKAŞ

O zaman tüm Güç'lerin gerçek olur. Şu ölümlü bedeninin içinde bile sonsuz'la birleşirsin. Hadi, bu günahlı alanda daha fazla kalamam.. Gidiyorum.

MECNUN

Beni tekrar bağışla, dua et bana.

(Balkaş, ardında göz kamaştırıcı bir aydınlık bırakarak gider. Mecnun dönerek kılıcını çeker.)

MECNUN

Leylâ'yı öldüren hainler, hepinizle savaşım var.

(muhafızlar kılıçlarını çeker, Ferîd onları önler)

FERİD

Durun... sizden önce dövüştüreceğim biri var.. Az önce bize sığınan tutsağı getirin.

MECNUN

Bir tutsakla dövüşmem, Sen çık karşıma.

FERİD

Ama bu rastgele biri değil, bir Türkmen.. Üstelik kılıç kullanmakta senden çok usta. İşte geldi, bak.. Onu çok iyi tanır-sın.

(Boyla iki muhafız arasında girer)

ALTINCI SAHNE

(aynı yer)

BOYLA

Eyvah, Mecnun,

MECNUN

Aradığım düşman,

FERİD

(yanındakilere)

İşte biri Leylâ'yı kaçıran, öteki de Salmal'i öldüren iki düşman. Hem ikisi de Türkmen.. Nasıl? oyunumu beğendiniz mi? Bir-birini cezalandıracaklar şimdi.

BOYLA

(şaşırmış, Ferid'e)

Ben sana düşman değilim.. Salmal'i de O öldürdü.

FERİD

Boşuna yalan söyleme, Kutal ölmeden önce bana bunu haber verdi.. kaatil sensin.

MECNUN

Eeee... İnsanların en alçağı, kimliğin açıklandı.

BOYLA

(kılıcını çeker)

Sana bu kılıç yanıt verecek.

MECNUN

Silâhına mı güveniyorsun?

BOYLA

(saldırır vuramaz)

Evet, sen neyine güveniyorsun?

MECNUN

Karşıma çıkmanı dilemiştim. Dileğim kabul olundu, bu yetmez mi?

BOYLA

O rastlantıdan başka birşey değil. (yine atılır, tutturamaz)

MECNUN

Öyle mi? Al öyleyse...

(kovalar vurur)

BOYLA

(sendeler)

Amcaoğlu... Birşey yok... Hafifçe dokundun, hepsi o kadar.

MECNUN

Sana öyle gelir. Düşersen sakın onu da rastlantı sayma.

BOYLA

(düşer)

Dur dur... Şimdi anlar gibi oluyorum, ama galiba biraz geç.. Ağırca yara aldım.. Belki de.. Evet, belki de ölüyorum... Dinle Mecnun.. Artık açıklamamda bir sakınca yok... Beraberken seni hep küçümsedim, değerini hiçe saydım.. (kıvrılır) Aslında sen erdemliydin, güçlüydün... Bense karşı konulmaz bir kıskançlıkla doluydum.. Beni yenik düşüren de bu oldu zaten.. Bu kahrolası saplantım... (zor nefes alır) Kazandın Mecnun.. İnancın, doğruluğun hep üstün yaptı seni. Tüm düşmanlarını yendin, hattâ Katmaçları bile... Şimdi beni iyi dinle.. Şu anda her yan Afşin'in gönderdiği Türkmenlerle dolu.. Seni kurtarmaya geldiler.. Ordun'da.. çok geçmeden burada olur.. İşte: Ölüyorum..... (inler). Ölüm.. Geldi.. Hep kendi... yüzüm... (ölür)

FERİD

İşittiniz, yakalayın.

(muhafızlar saldırır)

MECNUN

Kim yaklaşırsa ölür.. (öndekine) Yavaş gel oğlum, bu kadar öne çıkma... Al... (öndeki muhafız ölür)

2. MUHAFAZ

Kılıcındaki gücü bana de göster hain.

MECNUN

Budala.. Madem istedin, sen de geber.

(ikinci muhafız da ölür)

FERİD

Beceriksizler, hâlâ öldüremediniz mi?

(dışardan boru sesleri gelir. Bir yaralı Katmaç'lı içeri girer.)

YARALI MUHAFAZ

Yetişin, Türkmen savaşçıları.

FERİD

Türkmenler mi? Baskına uğradık.

YARALI MUHAFAZ

Çok savaşçı yitirdik. Yardım edin.. Yardım ed...

(Ölür. Düştüğü zaman arkasında bir ok saplı olduğu görülür)

FERİD

Dışarıya yardıma koşun.

KOMUTAN

(girer)

Başlarında Afşin var.. (muhafızlara) benimle gelin. (birkaç muhafızla çıkar)

FERİD

(Mecnun'la dövüşenlere)

Çabuk öldürün Onu. Ben kapıyı kapatıyorum.

3. MUHAFAZ

Türkmen Bey'ini öldürmeden dışarı çıkmam.

MECNUN

(kılıcını saplar. 3. Muhafız ölür)

O halde ben seni göndereyim.

FERİD

(kapının kolunu takarak döner, muhafızların öldüğünü görür.)

DÜZELTME: Sahife 115, son satırdaki sözcük «çıkmasını»; Sahife 124'te 3. satırdaki de «sen» olacak.

Hay sersem, O da mı öldü?.. (4. muhafıza) Korkma, seni ben koruyacağım, durma saldır. (4. Muhafız da ölür) Dikkat et, bu kez karşında bir başkan var.

MECNUN

Doğru.. Bu kanlı toplantıya bir de başkan gerekli...All (vurur, Ferid yaralanır, düşer..)

FERİD

Aaaahh öldüm.

MECNUN

(Öne doğru ilerler. Yorgundur, pişman, sitemli konuşur)

Balkaş: «Silâhı seçersen tüm güçlerin silâh olur» demişti.. Gerçekten öyle oldu.. Ama şimdi sormak geliyor içimden: «silâh neye yarar?» Öldürmeye mi? Doğru, işte bütün düşmanlarımı öldürdüm. Peki ama, öldürmek neye yarar?... İnsanın gerçek ülküsü bu mu? Ona bunun için mi üstünlük verildi? Öldürsün, herşeyi en bayağı düzeye indirsün, durmadan kan akıtsın diye mi kutsal oldu O?... Aman Allah'ım nerelere düşmüşüz? Bunca bilimsel yükseliş, gerçeğe gidiş yolunu bırakmışız da, tüm güçlerimizi, yeteneklerimizi, kalbimizi silâha bağlamışız, bize verdiğin üstünlüğe ne nankörce bir yanıt bu?... Keşke Balkaş'la yaptığın çağrıya uysaydım da, manevi niteliklerimi yitirmeseydim, onları insanları öldürmek için değil, kurtarmakta kullansaydım, bunu yapamadığım için şimdi ne denli üzgünüm?..

Balkaş: «Silâhı seçersen tüm güçlerin silâh olur» demişti.. Ya silâhı atarsam?... Silâhı atmak.. Cehennemi cennete, zulmü adalete dönüştürmek, sevgiyi kardeşliği egemen kılmak için silâhı atmak...

Evet, silâhı atmak çünkü: Bugüne dek milyarlarca yaratık hep silâh yüzünden öldü.. Ya silahsızlanma yüzünden acaba kaç kişi canını verdi?... Bir gerçek var ki bu kesin.. Önce silahın tutsaklığından kurtulmalıyız... Peki.. savaşı yok etmeye yeter mi bu?... Hayır.. Belki yetmez.. Belki başka nedenlerle savaş sürer ama, hiç değilse silahla ölmemeyi, silah için ölmemeyi öğrenir insan... Bir kişi.. Başlangıçta yalnız bir kişi yeter... Mademki gerçek bu, o bir kişi neden ben olmayayım?... Bu yargıma kanıt olsun diye işte kılıcımı bırakıyorum... (kılıcını atar) Ne dersiniz, ölümüm çabuklaşır mı?... Adam sen de,

herşeyin önu arkası belli.. Her ölümlü için bir yaşam saptanmış... Önemli olan yolun biran önce aşılması, insanlar arasındada adaletin barışın, kardeşliğin yaşaması...

(Kapı, üst-üste hızla vurulmaya başlar. Bir ses)

TÜRKMEN CENKÇİSİ

Kapıyı açın.. Türkmenler adına sesleniyorum. Çabuk kapıyı açın.

MECNUN

(sevinçle)

Bizimkiler.. Yanlış duymadım, Tükmen'ler geldi.

(kapı, yine hızla vurulur)

AFŞİN

(dışardan)

Kapıyı aç Ferşid.. Teslim ol, içerde kim varsa çıksın.

MECNUN

Afşin'in sesi.. Sadık arkadaşım.. Seni ne denli özledim bilsen? (kapıya koşar) Geldim Afşin.. dur sana kapıyı ben açacağım... Ben Mecnun.. Adımı bağır, sesini duymak istiyorum.

(Mecnun kapıyı açarken, Ferşid sinsice kalkar, yerden kapığı kılıcı Mecnun'un arkasına saplar. Mecnun döner, Ferşid'in de o sırada düşüp öldüğünü görür. Güçlkle Leylâ'nın yanına gelir.)

İşte yanındayım.. şu andaki durumuma bakma.. aslında mutluymum. Sonunda birşey olacaktı oldu, hemde olması gerekli olan... Çok kez yazgı deriz buna.. Yazgı,yâni düştüğümüz belâlarla, mutluluğumuzu içeren olaylar dizisi.. Bu erdemli bu nankör, bu iyi ya da kötü insanın; kalbiyle, eylemiyle kendisinin çağırdığı, hak ettiği sonuç... Sonumun böyle olacağını az-çok ben de biliyordum, çünkü bunu Tanrı'dan isteyen bendim... Hele seni şu kanlı döşekte gördükten sonra: keşke ben de Leylâ gibi ölsem'diye hep yalvardım o'na...

Meleğim.. Son kez yüzüne bakayım. (Alnından öper) Seni dünya töresine uyarak öptüm, ama varlığımın dünya'yla

bir ilgisi yok.. Bilgeliğe tanık ruhun bunu hemen anlar. Çünkü şu anda seni öpen ben değilim, seni öpen bir gerçek...

Gerçek aaahhh... Ona dönmek, O'nda olmak ne güzel.. O, acıların son bulduğu Teselli'cinin yanında gözlerini açmak... O mutluluklarımızın kaynağından nur almak ne güzel... Gel, birlikte gidelim Leylâ.. Elini ver, haydi beraberce sonsuza... Canların bir tek Can olduğu varlığa.. Gerçeğe, Gerçeğe... Sonsuz Güzele...

(Ölüm döşegine düşer, ölür. Kapı gürültüyle açılır, başta Afşin, Türkmen Oba Bey'leri ve savaşçılar içeri girerler. Bir erin elinde Sancak vardır)

AFŞİN

Bu ne?.. Burada kanlı çarpışmalar olmuş?

TÜRKMEN ERI

Bakın Naibim, Boyla ölümler arasında.

1. OBA BEYİ

Eyvaaahh.. İşte Efendimiz Mecnun'da burada yatıyor?

AFŞİN

Nasıl? Mecnun Han mı O?

2. OBA BEYİ

Evet, Naib'im.. Leylâ'sıyla yanyana.. Kanları birbirine karışmış.

AFŞİN

(Mecnun'un naaşı önünde saygıyla diz çöker)

Kahraman efendim.. Erdemli insan ne olmuş sana?

1. OBA BEYİ

Her şey az önce bitmiş.. Bedeni henüz sıcak, yazık.. Yetişemedik,

AFŞİN

Yetişsek de birşey değişmezdi.. Çünkü yazgısı buydu.

2. OBA BEYİ

Yüzleri nur içinde.. Girdikleri yaşamın aydınlığını yansıtıyorlar.

AFŞİN

Baylar.. Sevgili Mecnun'la vefalı eşi kahramanca savaşmışlar..
Şu tüyler ürperten görünüş bunun kanıtı... Düşmanlar soyculuk nedeniyle öldürdü Onları.. Büyük aşkları bu düşmanlığı arttıran bir başka neden... İki şehidi Ordumuzun başında Kerkük'e götürelim. Naaşları görkemli bir törenle kaldırılacak... Durmayın, Malazgird'e, Ersari'ye, Erzurum'a atlılar çıkarın.. Bu kanlı karasevi, Dicle'den Amuderya'ya kadar her yana duyurulsun.. Leylâ ile Mecnun'un büyük aşkları dünya durdukça kuşaklardan kuşaklara anlatılsın..

(Görevli bir Türkmen eri içeri girer, Afşine)

GÖREVLİ

Naib'im, halk kent alanında toplandı, buyruğunu bekliyor.

AFŞİN

Geliyoruz.. geliyoruz... Önce bu iki Kutlu Kahramanı Selçuklu Bayrağına saralım. Sonra bu kara haberi bütün dünya'ya duyuralım.

(Afşin ve beraberindekiler, diz çökerek kılıçlarıyla şehitleri selamlar çıkarlar. İki er, —biri sancak taşıyan— içerde kalır. Ölüm Döşegi'nin sağında ve solunda saygı duruşuna geçer. Bir süre sonra ortalık nurlu bir aydınlığa bürünür. Balkaş arkadan girer.

Saygı nöbetçileri ruhsal varlık olan Balkaş'ı göremezler. Balkaş, sevgililerin yattığı Ölüm Döşegi'ne yaklaşır. Her ikisinin de başlarını sevgiyle okşar.

Leylâ ile Mecnun, bu dokunuştan sonra ağır ağır canlanır ve birbiriyle kucaklaşırlar. Mecnun, Leylâ'yı alınından öper, elinden tutarak inmesine yardım eder. O anda arkalarında durmakta olan Balkaşı görürler.

Balkaş, onları, ellerine sarılmalarına olanak bırakmadan kolları arasına alır. Bu sırada her üçünün de yüzünde derin bir mutluluk yansımaktadır.

Ruhsal varlık'lar böylece bir süre yoğun bir aydınlık içinde kaldıktan sonra —uçar gibi— öne doğru kayarlar. Sonra da ağır ağır göğe yükselirler.)

S O N